Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2025/2480

16.12.2025

ÜHELT POOLT EUROOPA LIIDU JA EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUSE NING TEISELT POOLT ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI VAHELINE LEPING, MIS KÄSITLEB ŠVEITSI KONFÖDERATSIOONI OSALEMIST LIIDU PROGRAMMIDES

EUROOPA LIIT

ja

EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUS,

edaspidi koos „liit“,

ühelt poolt ning

ŠVEITSI KONFÖDERATSIOON, edaspidi „Šveits“,

teiselt poolt,

edaspidi „lepinguosalised“,

KINNITADES VEEL KORD suurt tähtsust, mida omistatakse liidu, selle liikmesriikide ja Šveitsi vahelistele erisuhetele, mis põhinevad nende lähedusel, ühistel väärtustel ja Euroopa identiteedil,

LÄHTUDES lepinguosaliste ühistest eesmärkidest ja tugevatest sidemetest, mis tulenevad 14. septembril 1978 Brüsselis sõlmitud Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelisest koostöölepingust juhitava termotuumasünteesi ja plasmafüüsika valdkonnas; 8. jaanuaril 1986 Brüsselis ja Bernis sõlmitud Euroopa ühenduste ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelisest teadus- ja tehnikakoostöö raamlepingust; 28. novembril 2007 Brüsselis Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel kirjavahetuse vormis sõlmitud lepingust, mis käsitleb Šveitsi liikmesust ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõttes, ning Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel kirjavahetuse vormis sõlmitud ITERi projekti ühiseks elluviimiseks loodava ITERi Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika Organisatsiooni asutamislepingust; ITERi projekti ühiseks elluviimiseks loodava ITERi Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika Organisatsiooni eesõiguste ja puutumatuse lepingust ning 28. novembril 2007 Brüsselis Euratomi ja Jaapani valitsuse vahel sõlmitud tuumasünteesienergeetika alastele teadusuuringutele laiema lähenemisviisi meetmete ühist rakendamist käsitleva lepingu Šveitsi Konföderatsiooni territooriumil kohaldamist käsitlevast kokkuleppest; samuti 5. detsembril 2014 Brüsselis sõlmitud Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning Šveitsi Konföderatsiooni vahelisest teadus- ja tehnikakoostöö lepingust, mille kohaselt Šveitsi Konföderatsioon ühineb teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammiga „Horisont 2020“ ja kõnealust programmi täiendava Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogrammiga ning millega reguleeritakse Šveitsi Konföderatsiooni osalemist ühisettevõtte Fusion for Energy läbiviidavas ITERi tegevuses,

ARVESTADES, et Euroopa Aatomienergiaühendus (Euratom) on sõlminud ITERi projekti ühiseks elluviimiseks loodava ITERi Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika Organisatsiooni asutamislepingu ([1]) (edaspidi „ITERi leping“), ITERi projekti ühiseks elluviimiseks loodava ITERi Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika Organisatsiooni eesõiguste ja puutumatuse lepingu ([2]) (edaspidi „ITERi eesõiguste ja puutumatuse leping“) ning Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Jaapani valitsuse vahelise tuumasünteesienergeetika alastele teadusuuringutele laiema lähenemisviisi meetmete ühist rakendamist käsitleva lepingu ([3]) (edaspidi „laiema lähenemisviisi leping“),

VÕTTES ARVESSE nõukogu otsust 2007/198/Euratom, millega luuakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõte ning antakse sellele eelised ([4]),

([1]) ELT L 358, 16.12.2006, lk 62, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2006/943(1)/oj.
([2]) ELT L 358, 16.12.2006, lk 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2006/943(2)/oj.
([3]) ELT L 246, 21.9.2007, lk 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2007/614/oj.
([4]) ELT L 90, 30.3.2007, lk 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj.

TUNNISTADES lepinguosaliste ühist soovi arendada, tugevdada, elavdada ja laiendada omavahelisi suhteid ja koostööd ITERiga seotud tegevuses, tuginedes võrdsusele, vastastikkusele ning hüvede, õiguste ja kohustuste üldisele tasakaalule,

VÕTTES ARVESSE pingutusi, mida liit teeb juhtrolli ülevõtmiseks, ühendades jõud oma rahvusvaheliste partneritega, et lahendada globaalseid probleeme kooskõlas inimesi, planeeti ja jõukust käsitleva ÜRO kestliku arengu tegevuskavaga 2030 „Muudame oma maailma“,

SOOVIDES sõlmida pikaajalise lepingu Šveitsi osalemise kohta liidu programmides ja luua sellise koostöö jaoks õigusliku aluse,

VÕTTES ARVESSE lepinguosaliste ühist eesmärki tugevdada ja süvendada omavahelist pikaajalist ja edukat koostööd, eelkõige teadusuuringute ja innovatsiooni, kosmose, tuumasünteesi ja tuumalõhustumise ning hariduse, koolituse, noorte, spordi ja kultuuri valdkonnas, aga ka muudes ühist huvi pakkuvates valdkondades, nagu digiüleminek ja tervishoiualased meetmed, mis võimaldaks Šveitsil edaspidi süstemaatilisemalt osaleda liidu programmides,

TUNNISTADES üldpõhimõtteid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/695 ([5]), millega luuakse programm „Euroopa horisont“ (edaspidi „programm „Euroopa horisont““), ja nõukogu määruses (Euratom) 2021/765, millega luuakse programmi „Euroopa horisont“ täiendav Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogramm aastateks 2021–2025 ([6]) (edaspidi „Euratomi programm“),

TUNNUSTADES uuendatud Euroopa teadusruumi eesmärke – nimelt luua ühine teadus- ja tehnoloogiaruum, luua teadusuuringutele ja innovatsioonile ühtne turg, soodustada ja hõlbustada koostööd teaduse ja innovatsiooni valdkonna organisatsioonide, sealhulgas ülikoolide vahel ning heade tavade vahetamist ja atraktiivseid teaduskarjääre, hõlbustada teadlaste piiriülest ja sektoritevahelist liikuvust, edendada teaduslike teadmiste ja innovatsiooni vaba liikumist, soodustada akadeemilise vabaduse ja teadusuuringute vabaduse austamist, toetada teadusharidust ja teaduse populariseerimist ning anda hoogu osalevate riikide konkurentsivõimele ja atraktiivsusele – ning asjaolu, et liidu teaduse ja innovatsiooni raamprogrammidega liitunud riigid on selles ürituses võimalikud võtmetähtsusega partnerid,

RÕHUTADES rolli, mis on Euroopa partnerlustel, mis lahendavad mõningaid Euroopa kõige pakilisemaid probleeme kooskõlastatud teadus- ja innovatsioonialgatuste kaudu, andes nõnda tuntava panuse nende liidu teadus- ja innovatsioonialaste prioriteetide saavutamisse, mis nõuavad kriitilist massi ja pikka vaadet, ning rõhutades, kui tähtis on kaasata assotsieerunud riigid sellistesse Euroopa partnerlustesse,

PÜÜDES luua vastastikku kasulikke tingimusi, et luua inimväärseid töökohti, tugevdada ja toetada lepinguosaliste innovatsiooni ökosüsteeme, aidates ettevõtetel lepinguosaliste turgudel uuendusi teha ja laieneda ning hõlbustades innovatsiooni, sealhulgas suutlikkuse suurendamise meetmete kasutuselevõttu, juurutamist ja juurdepääsetavust,

TUNNISTADES, et vastastikune osalemine teineteise programmides peaks tooma vastastikust kasu ning et kumbki lepinguosaline teeb kõik endast oleneva, et avada oma programmid teisele lepinguosalisele, võttes arvesse nende olemust, ning tõdedes, et lepinguosalised jätavad endale õiguse piirata nendes programmides osalemist või kehtestada sellele tingimusi, eelkõige julgeolekuga seotud põhjustel, sealhulgas oma strateegiliste varade või huvidega seotud meetmete puhul,

OSUTADES võimalusele, et liidu programmide ning Šveitsi programmide ja meetmete suunad võivad erineda,

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamisreeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([6]) Nõukogu 10. mai 2021. aasta määrus (Euratom) 2021/765, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ täiendav Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogramm aastateks 2021–2025 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (Euratom) 2018/1563 (ELT L 167 I, 12.5.2021, lk 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj).

ARVESTADES, et Euratomi programmi üldeesmärgid on tegelda tuumaenergiaalase teadus- ja koolitustegevusega, pannes rõhku tuumaohutuse, -julgeoleku ja kiirguskaitse pidevale parandamisele, ning täiendada programmi „Euroopa horisont“ eesmärkide saavutamist, muu hulgas energiasüsteemi ümberkujundamise kontekstis, ja soodustada tuumasünteesienergeetika arengut,

ARVESTADES, et ITERi lepingut kohaldatakse kõnealuse lepingu artikli 21 alusel Šveitsi suhtes ja Šveits osaleb Euratomi tuumasünteesiprogrammis täielikult assotsieerunud kolmanda riigina,

ARVESTADES, et Euratom on ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte liige ning nõukogu otsuse 2007/198/Euratom artikli 2 kohaselt saab Šveits pärast oma teadusprogrammi ühendamist Euratomi tuumasünteesiprogrammiga selle ühisettevõtte liikmeks kolmanda riigina,

ARVESTADES, et laiema lähenemisviisi lepingut kohaldatakse kõnealuse lepingu artikli 26 alusel Šveitsi suhtes ja Šveits osaleb Euratomi tuumasünteesiprogrammis täielikult assotsieerunud kolmanda riigina,

TUNNISTADES kasu, mida annab Šveitsi osalemine Euroopa Liidu kosmoseprogrammi komponentides, mis on avatud osalemiseks kolmandatele riikidele,

TOONITADES vajadust kaitsta, arendada ja edendada Euroopa kultuurilist ja keelelist mitmekesisust ning suurendada kultuuri- ja loomesektori, eriti audiovisuaalsektori konkurentsivõimet ja majanduslikku potentsiaali,

TUNNISTADES, et liidu kultuuri- ja audiovisuaalsektori programmide eesmärgid ja üldpõhimõtted on kultuurilisest, demokraatlikust, keskkonnaalasest, sotsiaalsest ja majanduslikust seisukohast olulised ning et need on eriti asjakohased meie ühiskonna ja kultuurisektori jaoks, millel on praegu ees üleilmastumise, kliimamuutuste ja digiteerimisega seotud probleemid,

TÕDEDES, et need põhimõtted, mis kajastuvad UNESCO 2005. aasta kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsioonis, järgib ka Šveits, kellel on ees samasugused väljakutsed ja kes jagab samu põhimõtteid, nagu demokraatia, õigusriik, inimõiguste austamine, sealhulgas kõigi inimeste võrdõiguslikkus, sooline tasakaal, sõnavabadus ja kunstivabadus,

TUNNUSTADES üldpõhimõtteid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/694 ([7]), millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“,

RÕHUTADES, et meie majanduse ja ühiskonna digiüleminek pakub tohutuid võimalusi majanduskasvuks ja töökohtade loomiseks, võib aidata kaasa rohepöördele ja meie üleilmsele konkurentsivõimele ning suurendada loomingulist ja kultuurilist mitmekesisust,

TÕDEDES, et selline pöördeline areng nõuab, et liidu rahvusvaheliste partneritega tuleb teha koostööd võimalikult läbipaistvalt, lähtudes ühistest eesmärkidest ja väärtustest ning tagades samal ajal kummagi lepinguosalise julgeolekuhuvide austamise,

PÜÜDES seada sisse vastastikku kasuliku koostöö, et tugevdada ja toetada lepinguosaliste usaldusväärse ja turvalise digivõimekuse juurutamist näiteks sellistes valdkondades nagu kõrgjõudlusega andmetöötlus, tehisintellekt, pilvandmetöötlus ja andmeruumid, kõrgema taseme digioskused ning digivõimekuse ja koostalitlusvõime kasutuselevõtt ja parimad kasutusviisid, ning hõlbustada koos lepinguosalistega digilahenduste kasutuselevõttu, juurutamist ja kättesaadavust,

RÕHUTADES, kui tähtis on toetada elukestva õppe abil inimeste hariduslikku, kutsealast ja isiklikku arengut hariduse, koolituse, noorte ja spordi valdkonnas nii Euroopas kui ka mujal, soodustades seeläbi kestlikku majanduskasvu, kvaliteetsete töökohtade loomist ja sotsiaalset ühtekuuluvust, innovatsiooni, Euroopa identiteedi tugevdamist ja kodanikuaktiivsust,

ARVESTADES lepinguosaliste ühiseid eesmärke, väärtusi ja tugevaid sidemeid hariduse, koolituse, noorte ja spordi valdkonnas ning tunnistades lepinguosaliste ühist soovi oma suhteid ja koostööd neis valdkondades edasi arendada, tugevdada, elavdada ja laiendada,

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240 (ELT L 166, 11.5.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj).

TUNNUSTADES üldpõhimõtteid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ([8]), eelkõige seoses programmi „EL tervise heaks“ asjakohaste konkreetsete osadega, mis on hõlmatud Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise tervishoiulepinguga (edaspidi „tervishoiuleping“),

JAGADES programmi „EL tervise heaks“ üldeesmärki kaitsta inimesi liidus tõsiste piiriüleste terviseohtude eest,

ARVESTADES lepinguosaliste ühiseid eesmärke, väärtusi ja tugevaid sidemeid tervishoiu valdkonnas ning tunnistades lepinguosaliste ühist soovi arendada, tugevdada, elavdada ja laiendada oma suhteid ja koostööd selles valdkonnas,

SEADES SIHIKS suurendada oma koostöö ulatust, alustades käesoleva lepingu ajutist kohaldamist võimalikult kiiresti,

PÜÜDES tagada, et kõik üksused, kellele on usaldatud selliste projektide või meetmete rakendamine, mille suhtes on käesoleva lepingu tingimuste kohaselt võetud juriidilisi kohustusi, saavad need projektid või meetmed lõpule viia isegi juhul, kui lepingu ajutine kohaldamine lõpeb või leping lõpetatakse,

ARVESTADES, et lähedane suhe Šveitsi ja liidu vahel on lepinguosalistele kasulik,

PÜÜDES luua lepinguosaliste vahel püsivat koostööraamistikku, mis näeb ette selged tingimused Šveitsi osalemiseks liidu programmides ja tegevuses, samuti mehhanismi, mis hõlbustaks sellist konkreetsetes liidu programmides ja konkreetses tegevuses osalemist,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva lepinguga kehtestatakse reeglid, mille alusel Šveits saab osaleda liidu programmides või tegevuses või nende osades, mis on avatud osalemiseks ja loetletud käesoleva lepingu protokollis.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „alusakt“ –

i) ühe või mitme liidu institutsiooni õigusakt, välja arvatud soovitus või arvamus, millega luuakse programm ja antakse õiguslik alus meetmele ja sellele vastavate liidu eelarvesse kantud kulude kandmisele või liidu eelarvega kaetava eelarvelise tagatise või finantsabi kasutamisele, sealhulgas kõik selle õigusakti muudatused ning liidu institutsiooni asjakohased õigusaktid, millega kõnealust õigusakti täiendatakse või rakendatakse, välja arvatud õigusaktid, millega võetakse vastu tööprogrammid, või

ii) ühe või mitme liidu institutsiooni õigusakt, välja arvatud soovitus või arvamus, millega kehtestatakse liidu eelarvest rahastatav tegevus, mis ei ole programm, sealhulgas kõik selle õigusakti muudatused ning liidu institutsiooni asjakohased õigusaktid, millega kõnealust õigusakti täiendatakse või rakendatakse, välja arvatud õigusaktid, millega võetakse vastu tööprogrammid;

b) „rahastamisleping“ – leping, mis on seotud mõne käesoleva lepingu protokollides nimetatud liidu programmi või tegevusega, milles Šveits osaleb, ja millega rakendatakse liidu rahalisi vahendeid, näiteks toetuslepingud, rahalist toetust käsitlevad lepingud, finantsraampartnerluse lepingud, rahastamislepingud ja tagatislepingud;

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj).

c) „muud liidu programmide või tegevuse rakendamise reeglid“ – reeglid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL, Euratom) 2024/2509 ([9]) (edaspidi „finantsmäärus“) ja mis kehtivad liidu üldeelarve suhtes, või mis on kindlaks määratud tööprogrammis või osalemiskutsetes või muudes liidu väljavalimismenetlustes;

d) „liit“ – liit või Euroopa Aatomienergiaühendus või mõlemad;

e) „liidu väljavalimismenetlus“ – liidu rahaliste vahendite eraldamise menetlus, mille on algatanud liit või isikud või üksused, kellele on usaldatud liidu rahaliste vahendite haldamine;

f) „Šveitsi üksus“ – mis tahes liiki üksus, kas siis füüsiline isik, juriidiline isik või muud liiki üksus, kes võib alusakti kohaselt osaleda liidu programmi või tegevuse meetmetes ja kes Šveitsi õiguse alusel elab või on asutatud Šveitsis.

Artikkel 3

Osalemise kindlaksmääramine

1. Šveits osaleb liidu programmides või tegevuses või nende osades, mis on avatud Šveitsi osalemiseks vastavalt alusaktidele, millele on osutatud ja mida on käsitletud käesoleva lepingu protokollides, ning panustab nendesse programmidesse või sellesse tegevusse või nende osadesse rahaliselt.

2. Kui alusaktid, millega luuakse liidu programmid, on jõustunud, ja tingimusel, et need liidu programmid on osalemiseks avatud kolmandatele riikidele, sealhulgas Šveitsile, arutab käesoleva lepingu artikliga 16 loodud ühiskomitee (edaspidi „ühiskomitee“) iga uue mitmeaastase finantsraamistiku puhul käesoleva lepinguga loodud koostöö sujuvat järjepidevust, enne kui esitatakse kiri, milles väljendatakse Šveitsi kavatsust liidu programmis osaleda.

3. Eritingimused, mille alusel Šveits konkreetses liidu programmis või tegevuses või selle osades osaleb, sätestatakse käesoleva lepingu protokollides. Ühiskomitee võib käesoleva lepingu protokolle muuta.

4. Käesoleva lepingu protokollides:

a) määratakse kindlaks liidu programmid või tegevus või nende osad, milles Šveits osaleb;

b) sätestatakse osalemise kestus ehk ajavahemik, mille jooksul Šveits ja Šveitsi üksused võivad taotleda liidupoolset rahastust või mille jooksul võidakse talle usaldada liidu rahaliste vahendite kasutamine;

c) sätestatakse Šveitsi ja Šveitsi üksuste osalemise eritingimused, sealhulgas erikord, mille alusel rakendatakse käesoleva lepingu artiklites 7 ja 8 sätestatud finantstingimusi, erikord käesoleva lepingu artiklis 9 sätestatud korrigeerimismehhanismi jaoks ja tingimused, mis kehtivad kõnealuste liidu programmide või tegevuse rakendamiseks loodud struktuurides osalemise suhtes; need tingimused peavad olema kooskõlas käesoleva lepinguga ning alusaktidega või ühe või mitme liidu institutsiooni õigusaktidega, millega sellised struktuurid luuakse;

d) kohaldataval juhul määratakse kindlaks summa, mille Šveits peab maksma rahalise toetusena liidu programmi, mida rakendatakse rahastamisvahendi või eelarvelise tagatise kaudu, võttes arvesse käesoleva lepingu artiklis 10 osutatud erikorda.

Artikkel 4

Liidu programmide või tegevuse või nende osade reeglite järgimine

1. Šveits osaleb käesoleva lepingu protokollidega hõlmatud liidu programmides või tegevuses või nende osades tingimustel, mis on sätestatud käesolevas lepingus, selle protokollides, alusaktides ja muudes liidu programmide ja tegevuse või nende osade rakendamise reeglites.

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

2. Lõikes 1 osutatud tingimuste hulka kuulub järgmine:

a) Šveitsi üksuste osalemiskõlblikkus ja muud Šveitsiga seotud osalemiskõlblikkuse tingimused, eelkõige päritolu, tegevuskoht või kodakondsus;

b) tingimused, mis kehtivad osalemiskõlblike Šveitsi üksuste taotluste esitamise, hindamise ja väljavalimise suhtes ning nende üksuste poolt meetmete rakendamise suhtes.

3. Lõike 2 punktis b osutatud tingimused on samaväärsed tingimustega, mis kehtivad liidu liikmesriikide osalemiskõlblike üksuste suhtes, sealhulgas Euroopa Liidu lepingu või Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) alusel vastu võetud liidu piiravate meetmete järgimine, kui lõikes 1 osutatud tingimustes ei ole sätestatud teisiti.

Artikkel 5

Liidu programmides või tegevuses või nende osades osalemise tingimused, mis on seotud inimeste, kaupade ja teenuste liikumisega liidu programmide või tegevuse või nende osade rakendamise raames

1. Ilma et see piiraks 21. juunil 1999 Luxembourgis sõlmitud ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe (edaspidi „isikute vaba liikumise kokkulepe“) või Šveitsi riigisisese õiguse soodsamate sätete kohaldamist, sõltub Šveitsi osalemine käesoleva lepingu artiklis 3 osutatud liidu programmides või tegevuses või nende osades, mille rakendamiseks on vaja inimeste liikumist liidu ja Šveitsi vahel või Šveitsi piires, sellest, kas Šveits tagab, et:

a) liidu programmide rakendamisel ei diskrimineerita kedagi kodakondsuse alusel seoses inimeste liikuvusega;

b) tingimused, mille alusel inimesed liiguvad liidu programmide rakendamise raames Šveitsi ja Šveitsi piires, ei too kaasa põhjendamatut haldus- või finantskoormust, ning

c) tingimused, mille alusel inimesed pääsevad Šveitsis ligi teenustele, mis on otseselt seotud liidu programmide rakendamisega, on samad, mis Šveitsi kodanike puhul; see puudutab eelkõige tasusid, mis on seotud osalemisega liidu programmist rahastatavas tegevuses, ning see ei piira võimalust rakendada soodsamaid tasureegleid, mis võivad kehtida programmi „Erasmus+“ raames.

2. Ilma et see piiraks isikute vaba liikumise lepingu või liidu õiguse soodsamate sätete kohaldamist, tagab liit seoses osalemisega liidu programmides, mille rakendamiseks on vaja isikute liikumist Šveitsi ja liidu vahel või liidu piires, et

a) tingimused, mille alusel inimesed liiguvad liidu programmide rakendamise raames liitu ja liidu piires, ei too kaasa põhjendamatut haldus- või finantskoormust, ning

b) tingimused, mille alusel inimesed pääsevad liidus ligi teenustele, mis on otseselt seotud liidu programmide rakendamisega, on samad, mis liidu kodanike puhul; see puudutab eelkõige tasusid, mis on seotud osalemisega liidu programmist rahastatavas tegevuses, ning see ei piira võimalust rakendada soodsamaid tasureegleid, mis võivad kehtida programmi „Erasmus+“ raames.

3. Lepinguosalised teevad kõik endast oleneva, et hõlbustada käesoleva lepinguga hõlmatud tegevuses kasutatavate kaupade ja teenuste piiriülest liikumist kehtivate õigusnormide raames.

4. Käesoleva lepingu protokollides võib sätestada täiendavaid käesolevale artiklile viitavaid eritingimusi, mis on vajalikud Šveitsi osalemiseks liidu programmides või tegevuses või nende osades.

Artikkel 6

Šveitsi osalemine programmide või tegevuse juhtimises

1. Kui tegemist ei ole päevakorrapunktidega, mille käsitlemine on ette nähtud ainult liidu liikmesriikidele või mis puudutavad liidu programmi või tegevust või selle osa, milles Šveits ei osale, on Šveitsi esindajatel või ekspertidel või Šveitsi määratud ekspertidel lubatud osaleda vaatlejatena komiteedes ja eksperdirühmade koosolekutel või muudel sarnastel nõupidamistel, kus osalevad liikmesriikide esindajad või eksperdid või liikmesriikide määratud eksperdid ning millega aidatakse Euroopa Komisjonil rakendada ja juhtida liidu programme või tegevusi või nende osi, milles Šveits käesoleva lepingu artikli 3 kohaselt osaleb, või mille Euroopa Komisjon on kokku kutsunud, et rakendada kõnealuste programmide või tegevuse või nende osade suhtes liidu õigust. Hääletamise ajal ei viibi Šveitsi esindajad või eksperdid või Šveitsi määratud eksperdid kohal. Šveitsile teatatakse hääletuse tulemus.

2. Kui eksperte või hindajaid ei määrata ametisse kodakondsuse alusel, ei jäeta Šveitsi eksperte ja hindajaid kõrvale nende kodakondsuse tõttu.

3. Kui lõikes 1 sätestatud tingimustest ei tulene teisiti, kohaldatakse Šveitsi esindajate lõikes 1 osutatud koosolekutel või muudel liidu programmide või tegevuse rakendamisega seotud nõupidamistel osalemise suhtes seoses sõnavõtuõigusega, teabe ja dokumentide saamisega (välja arvatud juhul, kui tegemist on päevakorrapunktidega, mille käsitlemine on ette nähtud ainult liikmesriikidele või mis puudutavad programmi või tegevust, milles Šveits ei osale) ning seoses reisi- ja elamiskulude hüvitamisega samu reegleid ja menetlusi, mis kehtivad liikmesriikide esindajate suhtes.

4. Käesoleva lepingu protokollides võib kindlaks määrata lisatingimused, mis puudutavad ekspertide osalemist ning Šveitsi osalemist juhatustes ja struktuurides, mis on loodud selleks, et rakendada käesoleva lepingu vastavates protokollides kindlaks määratud liidu programme või tegevust.

Artikkel 7

Finantstingimused

1. Šveitsi või tema üksuste liidu programmides või tegevuses või nende osades osalemise tingimus on, et Šveits toetab rahaliselt vastavat liidu eelarve kohast rahastamist.

2. Rahaline toetus on järgmiste maksete summa:

a) tegevustoetus ning

b) osalustasu.

3. Rahaline toetus on iga-aastane makse, mis tehakse ühe või mitme osamaksena.

4. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 8 kohaldamist, on osalustasu 4 % iga-aastasest tegevustoetusest ja seda ei kohandata tagasiulatuvalt, välja arvatud artikli 19 kohase peatamise korral. Artikli 19 kohase peatamise korral kohandatakse osalustasu vastavalt tegevustoetuse kohandamisele. Alates 2028. aastast võib ühiskomitee osalustasu suurust kohandada.

5. Tegevustoetus katab tegevus- ja toetuskulud ning täiendab nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringutena summasid, mis on liidu programmide või tegevuse või nende osade jaoks ette nähtud lõplikult vastu võetud liidu eelarves ja mida asjakohasel juhul suurendatakse sihtotstarbelise välistulu võrra, mis ei tulene teiste rahastajate rahalisest toetusest liidu programmidesse ja tegevusse, nagu on kindlaks määratud käesoleva lepingu vastava protokolliga.

6. Tegevustoetus põhineb panustamispõhimõttel, mis on kindlaks määratud Šveitsi (turuhindades arvutatud) sisemajanduse koguprodukti (SKP) ja liidu (turuhindades arvutatud) SKP suhtena. Selleks kasutatakse lepinguosaliste turuhindades väljendatud SKP andmetena Euroopa Liidu Statistikaameti (EUROSTAT) esitatud uusimaid andmeid, mis on kättesaadavad selle aasta 1. jaanuari seisuga, mil aastamakse tehakse, võttes igati arvesse 26. oktoobril 2004 Luxembourgis sõlmitud Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelist statistikaalase koostöö lepingut. Kui nimetatud lepingut enam ei kohaldata, kasutatakse Šveitsi SKP-na näitajat, mis on kindlaks määratud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni esitatud andmete põhjal.

7. Tegevustoetus põhineb panustamispõhimõtte rakendamisel algsete kulukohustuste assigneeringute suhtes suurendatuna vastavalt lõikele 5, nagu need on kantud liidu asjaomase aasta lõplikult vastu võetud eelarvesse nende liidu programmide või tegevuse või nende osade rahastamiseks, milles Šveits osaleb.

8. Lõikes 2 osutatud osalustasu on aastatel 2025–2027 järgmine:

— 2025: 2,5 %;

— 2026: 3 %;

— 2027: 4 %.

9. Taotluse korral esitab Euroopa Komisjon Šveitsile tema rahalise toetuse kohta teabe, mis sisaldub eelarvepädevatele ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavatele liidu institutsioonidele esitatud eelarve-, raamatupidamis-, tulemus- ja hindamisalases teabes liidu programmide või tegevuse või nende osade kohta, milles Šveits osaleb. Selle teabe esitamisel võetakse igati arvesse liidu ja Šveitsi konfidentsiaalsus- ja andmekaitsereegleid ning see ei piira teavet, mida Šveitsil on õigus saada artikli 12 alusel.

10. Kogu Šveitsi rahaline toetus antakse ja kõik liidult saadavad maksed ning tasumisele kuuluvate või laekuvate summade arvutused tehakse eurodes.

11. Käesoleva artikli üksikasjalikud rakendusnormid on esitatud käesoleva lepingu vastavates protokollides ja käesoleva lepingu lisas rahaliste vahendite rakendamise sätete kohta.

Artikkel 8

Programmid ja tegevus, mille suhtes kehtib tegevustoetuse kohandamise mehhanism

1. Kui käesoleva lepingu protokollis on nii sätestatud, võib liidu programmi või tegevuse või selle osa aasta N tegevustoetust ühel või mitmel järgmisel aastal tagasiulatuvalt kas üles- või allapoole kohandada, lähtudes kõnealuse aasta kulukohustuste assigneeringute suhtes võetud eelarvelistest kulukohustustest, nende täitmisest juriidiliste kohustustena ja nende vabastamisest.

2. Esimene kohandus tehakse aastal N+1, kui tegevustoetust kohandatakse algse toetuse ja korrigeeritud toetuse vahe võrra; korrigeeritud toetuse arvutamiseks rakendatakse järgmiste summade kogusumma suhtes aasta N panustamispõhimõtet, kohandatuna koefitsiendiga, kui asjaomases protokollis on nii sätestatud:

a) eelarvelised kulukohustused, mis on võetud kulukohustuste assigneeringute suhtes, mis on heaks kiidetud aastal N liidu eelarve alusel, ning vabastatud kulukohustustele vastatavate uuesti kättesaadavaks tehtud kulukohustuste assigneeringute suhtes, ning

b) sihtotstarbelise välistulu assigneeringud, mis ei tulene rahalisest toetusest, mille on liidu programmidesse või tegevusse andnud muud käesoleva lepingu protokollidega hõlmatud rahastajad ning mis olid kättesaadavad aasta N lõpus.

3. Igal järgneval aastal, kuni kõik aastast N pärinevate kulukohustuste assigneeringute alusel rahastatavad eelarvelised kulukohustused on makstud või vabastatud, ning hiljemalt kolme aasta jooksul pärast liidu programmi lõppu või pärast aastale N vastava mitmeaastase finantsraamistiku lõppu, olenevalt sellest, kumb on varem, arvutab liit aasta N rahalise toetuse kohanduse, vähendades Šveitsi rahalist toetust summa võrra, mis saadakse, kui kulukohustuste vabastamiste suhtes, mis on tehtud igal aastal aasta N kulukohustustest, mida rahastatakse liidu eelarvest, või uuesti kättesaadavaks tehtud vabastatud kulukohustuste suhtes rakendatakse aasta N panustamispõhimõtet – kohandatuna, kui asjaomases protokollis on nii sätestatud.

4. Kui käesoleva lepingu asjaomaste protokollidega hõlmatud sihtotstarbelise välistulu assigneeringud, mis ei tulene muude rahastajate antud rahalisest toetusest liidu programmidesse või tegevusse, tühistatakse, siis vähendatakse Šveitsi rahalist toetust asjaomasesse liidu programmi või tegevusse või selle osasse summa võrra, mis saadakse, kui tühistatud summa suhtes rakendatakse aasta N panustamispõhimõtet – kohandatuna, kui asjaomases protokollis on nii sätestatud.

5. Pärast lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud kohanduste tegemist vähendatakse aastal N+2 või järgnevatel aastatel Šveitsi aasta N rahalist toetust ühtlasi summa võrra, mis saadakse, kui Šveitsi aasta N rahaline toetus korrutatakse järgmiste summade suhtega:

a) aasta N juriidilised kohustused, mida rahastatakse aastal N saadaolevate kulukohustuste assigneeringute alusel ja mis tulenevad sellisest konkurentsipõhistest väljavalimismenetlustest,

i) millest Šveits ja Šveitsi üksused on välja jäetud;

ii) mille taotluste esitamise tähtaeg lõppes artiklis 19 osutatud peatamise ajal või pärast artiklis 20 osutatud lõpetamise jõustumist ning

b) aasta N kulukohustuste assigneeringute alusel rahastatavate juriidiliste kohustuste kogusumma.

6. Lõike 5 kohaselt kindlaks määratud juriidiliste kohustuste summa arvutamiseks lahutatakse kõigist aastal N võetud eelarvelistest kulukohustustest aastal N+1 nende kulukohustuste suhtes tehtud vabastused.

Artikkel 9

Liidu programmid ja tegevus või nende osad, mille suhtes kehtib automaatse korrigeerimise mehhanism

1. Automaatse korrigeerimise mehhanism kehtib liidu programmi või tegevuse või selle osa suhtes, mille puhul automaatse korrigeerimise mehhanismi rakendamine on ette nähtud alusaktis, millega kõnealune liidu programm või tegevus kehtestatakse, ja käesoleva lepingu asjakohases protokollis. Automaatse korrigeerimise mehhanismi rakendamine võib piirduda asjaomases protokollis kindlaks määratud liidu programmi või tegevuse osadega, mida rakendatakse sithtoetuste kaudu, mille jaoks korraldatakse projektikonkursse. Asjaomases protokollis võib kehtestada üksikasjalikud reeglid, mille põhjal määratakse kindlaks liidu programmi või tegevuse need osad, mille suhtes automaatse korrigeerimise mehhanism kehtib või ei kehti.

2. Liidu programmi või tegevuse või selle osa puhul võrdub automaatse korrektsiooni summa järgmiste väärtuste vahega: Šveitsi või Šveitsi üksuste poolt asjaomasel aastal tegelikult võetud juriidiliste kohustuste esialgsed summad, mida rahastatakse kulukohustuste assigneeringutest, ja Šveitsi poolt sama perioodi eest makstud vastav tegevustoetus – kohandatuna vastavalt artiklile 8, kui asjaomases protokollis on selline kohandamine ette nähtud, välja arvatud toetuskulud.

3. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud summa, mis kummalgi kahest järjestikusest aastast ületab 8 % Šveitsi poolt liidu programmi makstud tegevustoetusest, kohandatuna vastsavalt artiklile 8, peab Šveits maksma automaatse korrigeerimise mehhanismi alusel täiendava sissemaksena kummagi kõnealuse aasta kohta.

4. Üksikasjalikud reeglid käesoleva artikli lõikes 2 osutatud juriidiliste kohustuste asjaomaste summade kindlaksmääramiseks, sealhulgas konsortsiumide puhul, ja automaatse korrektsiooni arvutamiseks võib sätestada käesoleva lepingu rahaliste vahendite rakendamise sätteid käsitlevas lisas.

Artikkel 10

Rahastamisvahendite või eelarveliste tagatiste kaudu rakendatavate liidu programmide rahastamine

1. Kui Šveits osaleb artikli 3 kohaselt liidu programmis või tegevuses või selle osas, mida rakendatakse finantsmääruse alusel rahastamisvahendite või eelarveliste tagatiste kaudu, toetab Šveits rahaliselt kõnealuseid rahastamisvahendeid või eelarvelisi tagatisi vastavalt finantsmäärusele ja alusaktile, millega asjaomane liidu programm või tegevus on kehtestatud.

Selle rahalise toetuse summa suurendab liidu eelarvelist tagatist või rahastamisvahendi rahastamispaketti.

2. Vajaduse korral võib käesoleva artikli rakendamise korda täpsustada asjaomases protokollis.

Artikkel 11

Hindamine ja audit

1. Liidu ühe või mitme institutsiooni või asutuse kehtivate õigusaktide alusel ning vastavalt asjakohastele kokkulepetele ja lepingutele on liidul õigus korraldada tehnilisi, teaduslikke, finants- või muud liiki hindamisi ja auditeid sellise füüsilise või juriidilise isiku valdustes, kes elab või on asutatud Šveitsis ja saab liidu rahalisi vahendeid, ja iga sellise Šveitsis elava või seal asutatud kolmanda isiku valdustes, kes osaleb liidu rahaliste vahendite rakendamises. Selliseid hindamisi ja auditeid võivad läbi viia liidu institutsioonide ja asutuste, eelkõige Euroopa Komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja esindajad või muud Euroopa Komisjoni volitatud isikud. Šveitsi territooriumil oma ülesandeid täites tegutsevad liidu esindajad ja uurimisorganid Šveitsi õiguse kohaselt.

2. Liidu institutsioonide ja asutuste, eelkõige Euroopa Komisjoni ja Euroopa Kontrollikoja esindajatel ning muudel Euroopa Komisjoni volitatud isikutel on asjakohane juurdepääs kohtadele, töödele ja dokumentidele (elektroonilistele ja paberdokumentidele) ning kogu teabele, mis on vajalik selliste auditite tegemiseks, sealhulgas õigus saada auditeeritava füüsilise või juriidilise isiku või auditeeritava kolmanda isiku valduses olevatest dokumentidest või andmekandjate sisust füüsiline või elektrooniline koopia või väljavõtteid.

3. Šveits ei tõkesta lõikes 2 osutatud esindajate ja muude isikute õigust siseneda Šveitsi ning nende juurdepääsu valdustele käesolevas artiklis osutatud ülesannete täitmiseks ega loo sellele takistusi.

4. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud hindamisi ja auditeid võib läbi viia ka pärast käesoleva lepingu protokolli kohaldamise peatamist kooskõlas lepingu artikliga 19, käesoleva lepingu ajutise kohaldamise lõppu või käesoleva lepingu lõpetamist tingimustel, mis on sätestatud ühe või mitme liidu institutsiooni asjakohastes õigusaktides või asjaomastes kokkulepetes ja lepingutes, mis on seotud liidu eelarvet täitva juriidilise kohustusega, mille liit on sõlminud enne kuupäeva, mil jõustus asjaomase protokolli kohaldamise peatamine, käesoleva lepingu ajutise kohaldamise lõpetamine või käesoleva lepingu lõpetamine.

Artikkel 12

Võitlus õigusnormide rikkumise, pettuste, kelmuste ja muude liidu finantshuve kahjustavate kuritegude vastu

1. Euroopa Komisjonil ja Euroopa Pettustevastasel Ametil (OLAF) on õigus korraldada Šveitsi territooriumil käesoleva lepingu ja selle protokollide rakendamisega seotud haldusuurimisi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi. Need uurimised viiakse läbi ühe või mitme liidu institutsiooni kehtivates õigusaktides kehtestatud tingimuste kohaselt. Šveitsi territooriumil oma ülesandeid täites tegutsevad liidu esindajad ja uurimisorganid Šveitsi õiguse kohaselt.

2. Šveitsi pädevad asutused teatavad Euroopa Komisjonile või OLAFile mõistliku aja jooksul kõigist neile teatavaks saanud asjaoludest või kahtlustest, mis on seotud käesoleva lepingu või selle protokollide rakendamisega ja puudutavad õigusnormi rikkumist, pettust, kelmust või muud ebaseaduslikku tegevust, mis kahjustab liidu finantshuve.

3. Kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi võib teha iga sellise Šveitsis elava füüsilise isiku või Šveitsis asutatud juriidilise isiku valdustes, kes saab liidult rahalisi vahendeid, ning iga sellise Šveitsis elava või seal asutatud kolmanda isiku valdustes, kes osaleb selliste liidu rahaliste vahendite rakendamises.

4. Kohapealsed kontrollid ja inspekteerimised valmistab ette ja viib läbi Euroopa Komisjon või OLAF tihedas koostöös Šveitsi pädeva auditeerimisasutusega, kellele teatatakse kontrollide ja inspekteerimiste objektist, eesmärgist ja õiguslikust alusest mõistliku aja võrra ette, et Šveitsi pädevad asutused saaksid abi osutada. Selleks võivad Šveitsi pädevate asutuste töötajad kohapealses kontrollis ja inspekteerimises osaleda.

5. Šveitsi ametiasutuste taotlusel võib kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi teha koos Euroopa Komisjoni või OLAFiga.

6. Euroopa Komisjoni esindajatel ja OLAFi töötajatel on juurdepääs kogu teabele ja kõigile dokumentidele, sealhulgas elektroonilistele andmetele, mis on seotud asjaomase tegevusega ja mida on vaja kohapealsete kontrollide ja inspekteerimiste nõuetekohaseks läbiviimiseks. Eelkõige võivad nad teha asjaomastest dokumentidest koopiaid.

7. Kui isik, üksus või muu kolmas isik avaldab kohapealse kontrolli või inspekteerimise suhtes vastuseisu, osutavad Šveitsi ametiasutused oma riigisiseste õigusnormide kohaselt Euroopa Komisjonile või OLAFile abi, et neil oleks võimalik täita oma ülesandeid kohapealse kontrolli läbiviimisel või inspekteerimisel. Selle abi hulka kuuluvad riigisisese õiguse alusel asjakohased ettevaatusabinõud, eelkõige tõendite kaitseks.

8. Euroopa Komisjon või OLAF teatab Šveitsi ametiasutustele selliste kontrollide ja inspekteerimiste tulemustest. Eeskätt teatab Euroopa Komisjon või OLAF Šveitsi auditeerimisasutusele võimalikult kiiresti kõikidest õigusnormide rikkumisega seotud asjaoludest või kahtlustest, mis on talle kohapealse kontrolli või inspekteerimise käigus teatavaks saanud.

9. Ilma et see piiraks Šveitsi kriminaalõiguse kohaldamist, võib Euroopa Komisjon kehtestada liidu õiguse kohaselt liidu programmi või tegevuse rakendamises osalevatele Šveitsi üksustele haldusmeetmeid ja -karistusi.

10. Käesoleva artikli nõuetekohaseks rakendamiseks vahetavad Euroopa Komisjon või OLAF ja Šveitsi pädevad asutused korrapäraselt teavet ning konsulteerivad lepinguosalise taotlusel teineteisega.

11. Et soodustada tulemuslikku koostööd ja teabevahetust OLAFiga, määrab Šveits kontaktpunkti.

12. Euroopa Komisjoni või OLAFi ja Šveitsi pädevate asutuste vahelises teabevahetuses võetakse asjakohaselt arvesse konfidentsiaalsusnõudeid. Teabevahetuses edastatavaid isikuandmeid kaitstakse vastavalt kohaldatavatele normidele.

13. Samuti teatavad Šveitsi pädevad asutused kõigist neile teatavaks saanud asjaoludest või kahtlustest, mis on seotud õigusnormide rikkumise, pettuste, kelmuste või muu ebaseadusliku tegevusega, mis kahjustab liidu finantshuve, Euroopa Prokuratuurile, kui need asjaolud või kahtlused puudutavad juhtumit, mis võib kuuluda Euroopa Prokuratuuri pädevusse. Kui Euroopa Prokuratuur või Šveits viib läbi uurimisi või kohtumenetlusi seoses liidu või Šveitsi finantshuve kahjustavate kuritegudega käesoleva lepingu kohaldamisalas, tagavad Šveits ja liit kohaldatava õigusraamistiku alusel tulemusliku vastastikuse abistamise, et võimaldada oma pädevatel asutustel täita oma kohustust uurida selliseid kuritegusid, esitada nende toimepanijatele ja neist osavõtjatele süüdistus ning võtta nad kohtus vastutusele.

Artikkel 13

Artiklite 11 ja 12 muutmine

Ühiskomitee võib muuta artikleid 11 ja 12, et võtta arvesse ühe või mitme liidu institutsiooni õigusaktides tehtud muudatusi.

Artikkel 14

Võlgade sissenõudmine ja otsuste täitmine

1. Euroopa Komisjoni vastu võetud otsus, millega kehtestatakse rahaline kohustus juriidilisele või füüsilisele isikule, kes ei ole riik, seoses nõudega, mis tuleneb liidu programmist, tegevusest, projektist või meetmest, kuulub Šveitsis täitmisele. Šveitsi valitsuse poolt selleks otstarbeks määratud riigiasutus lisab sellisele otsusele selle täitmise korralduse ilma muude formaalsusteta peale otsuse autentsuse kontrollimise. Otsust täidetakse Šveitsi õiguse ja menetlusnormide kohaselt. Täitmisele kuuluvaid Euroopa Komisjoni otsuseid käsitatakse täitedokumentidena Šveitsi 11. aprilli 1889. aasta võlgade sissenõudmise ja pankroti föderaalseaduse (DEBA) tähenduses ning neid ei saa Šveitsi kohtutes sisuliselt läbi vaadata. Šveitsi valitsus teeb Euroopa Komisjonile ja Euroopa Liidu Kohtule teatavaks riikliku ametiasutuse, mille ta käesoleva artikli tarbeks määrab. Artikli 15 kohaselt on Euroopa Komisjonil õigus teatada täitmisele kuuluvatest otsustest otse Šveitsis elavatele isikutele ja seal asutatud õigussubjektidele.

2. Euroopa Liidu Kohtu otsused ja määrused, mis on tehtud liidu programmi, tegevuse, projekti või meetmega seotud lepingus või kokkuleppes sisalduva vahekohtuklausli kohaldamisel, kuuluvad Šveitsis täitmisele samal viisil kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud Euroopa Komisjoni otsused.

3. Lõikes 1 osutatud Euroopa Komisjoni otsuste seaduslikkuse läbivaatamine ja nende täitmise peatamine kuulub Euroopa Liidu Kohtu pädevusse. Otsuse ebaõiget täitmist käsitlevad kaebused kuuluvad aga Šveitsi kohtute pädevusse.

Artikkel 15

Suhtlemine ja teabevahetus

Liidu institutsioonidel ja asutustel, mis osalevad liidu programmide või tegevuse rakendamises või millel on kontroll selliste programmide või tegevuse üle, on õigus suhelda otse, sealhulgas elektrooniliste teabevahetussüsteemide kaudu, iga Šveitsi elava füüsilise isiku või Šveitsis asutatud juriidilise isikuga, kes saab liidu rahalisi vahendeid, aga ka iga kolmanda isikuga, kes elab või on asutatud Šveitsis ja osaleb liidu rahaliste vahendite rakendamises. Sellised isikud, üksused ja kolmandad isikud võivad esitada kogu asjakohase teabe ja kõik dokumendid, mille nad liidu programmi või tegevuse suhtes kohaldatavate liidu õigusaktide ja selle programmi või tegevuse rakendamiseks sõlmitud lepingute või rahastamislepingute alusel peavad esitama, otse liidu institutsioonidele ja asutustele.

Artikkel 16

Liidu programmides osalemise ühiskomitee

1. Käesolevaga moodustatakse liidu programmides osalemise ühiskomitee. Ühiskomitee teeb järgmist:

a) tagab käesoleva lepingu ja selle protokollide nõuetekohase toimimise ja tulemusliku rakendamise, sealhulgas hindab ja vaatab üle nende rakendamist, eelkõige järgmist:

   i) Šveitsi üksuste osalemine liidu programmides ja tegevuses või nende osades ning nende tulemuslikkus;

   ii) vajaduse korral vastastikuse avatuse tase ehk see, mil määral on ühe lepinguosalise programmid, projektid, meetmed, tegevus või nende osad avatud osalemiseks teises lepinguosalises asutatud juriidilistele isikutele;

   iii) artiklis 7 osutatud rahalise toetuse mehhanismi rakendamine ja vajaduse korral käesoleva lepingu protokollidega hõlmatud liidu programmide või tegevuse suhtes artikli 9 alusel kohaldatava automaatse korrigeerimise mehhanismi rakendamine;

   iv) teabevahetus ja vajaduse korral selliste võimalike küsimuste läbivaatamine, mis käsitlevad tulemuste kasutamist, sealhulgas intellektuaalomandi õigusi;

   v) lepinguosalise taotluse korral selliste piirangute arutamine, mida lepinguosalised on kehtestanud või kavatsevad kehtestada seoses juurdepääsuga oma vastavatele teadus- ja innovatsiooniprogrammidele, sealhulgas eelkõige meetmete puhul, mis on seotud nende strateegiliste varade, huvide, autonoomia või julgeolekuga;

   vi) koostöö parandamise ja arendamise võimaluste uurimine;

   vii) ühisarutelud tulevaste poliitikasuundade ja prioriteetide üle, mis on seotud käesoleva lepingu protokollidega hõlmatud liidu programmide või tegevusega;

   viii) teabe vahetamine, muu hulgas uute õigusaktide, otsuste või riiklike programmide kohta, mis on käesoleva lepingu ja selle protokollide rakendamise seisukohast asjakohased;

   ix) käesoleva lepingu protokollide vastuvõtmine eritingimuste kohta, mis reguleerivad Šveitsi osalemist liidu programmides või tegevuses või nende osades, või vajaduse korral selliste protokollide muutmine oma otsusega;

   x) oma otsusega käesoleva lepingu artiklite 11 ja 12 muutmine, et võtta arvesse ühe või mitme liidu institutsiooni õigusaktides tehtud muudatusi;

b) tagab koostöös tervishoiulepingu alusel loodud ühiskomiteega (edaspidi „tervishoiu ühiskomitee“) käesoleva lepingu nõuetekohase toimimise ja tulemusliku rakendamise seoses Šveitsi osalemisega liidu tervishoiu valdkonna tegevusprogrammides ([10]) üksnes käesoleva lepinguga hõlmatud küsimustes ning eelkõige:

i) võtab vastu asjakohase protokolli või muudab seda, konsulteerides tervishoiu ühiskomiteega;

ii) teavitab tervishoiu ühiskomiteed, kui liidu programmides osalemise ühiskomitee koosolekute päevakord sisaldab küsimusi, mis on seotud liidu tervishoiu valdkonna tegevusprogrammiga.

2. Ühiskomitee võtab otsused vastu konsensuse alusel. Otsused on lepinguosalistele siduvad.

3. Ühiskomiteesse kuuluvad mõlema lepinguosalise esindajad.

4. Ühiskomitee võib otsustada luua vastavalt vajadusele ekspertide tasandil töörühmi või nõuandeorganeid, et abistada teda käesoleva lepingu rakendamisel.

5. Ühiskomitee kaaseesistujateks on kummagi lepingosalise üks esindaja.

6. Ühiskomitee tegutseb pidevalt, vahetades ükskõik milliste sidevahendite kaudu asjakohast teavet, eeskätt Šveitsi üksuste osalemise ja nende tulemuslikkuse kohta. Eelkõige võib ühiskomitee vajaduse korral täita oma ülesandeid kirjalikult.

7. Ühiskomitee tuleb kokku vähemalt kord aastas, vaheldumisi Brüsselis ja Bernis, kui kaaseesistujad ei otsusta teisiti. Samuti tuleb ühiskomitee kokku lepinguosalise taotlusel. Kaaseesistujad võivad kokku leppida, et ühiskomitee koosolek toimub videokonverentsi või telekonverentsi teel.

8. Oma esimesel koosolekul võtab ühiskomitee vastu oma kodukorra.

Artikkel 17

Jõustumine

1. Lepinguosalised ratifitseerivad või kiidavad käesoleva lepingu heaks oma menetluse kohaselt. Lepinguosalised teatavad teineteisele käesoleva lepingu jõustumiseks vajalike sisemenetluste lõpuleviimisest.

2. Käesolev leping jõustub teise kuu esimesel päeval, mis järgneb viimasele teatele järgmiste kokkulepete ja protokollide kohta:

a) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

b) ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Šveitsi Konföderatsiooni vahelise isikute vaba liikumist käsitleva kokkuleppe muutmise protokoll;

c) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

d) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe muutmise protokoll;

e) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise õhutranspordialase kokkuleppe riigiabi protokoll;

f) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

g) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe muutmise protokoll;

([10]) Aastatel 2021–2027 on selleks programm „EL tervise heaks“, mis on loodud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrusega (EL) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj).

h) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo kokkuleppe riigiabi protokoll;

i) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise põllumajandustoodetega kauplemise kokkuleppe muutmise protokoll;

j) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe institutsiooniline protokoll;

k) Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkuleppe muutmise protokoll;

l) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe, mis käsitleb Šveitsi korrapärast rahalist toetust majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamiseks Euroopa Liidus;

m) Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline kokkulepe, mis käsitleb Šveitsi Konföderatsiooni Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ametis osalemise tingimusi.

Artikkel 18

Ajutine kohaldamine

1. Lepinguosalised kohaldavad käesolevat lepingut oma sisemenetluste ja õigusaktide kohaselt ajutiselt alates 1. jaanuarist 2025. Kui käesoleva lepingu allakirjutamise kuupäev on pärast 15. novembrit 2025, kohaldavad lepinguosalised käesolevat lepingut oma sisemenetluste ja õigusaktide kohaselt ajutiselt alates 1. jaanuarist 2026.

2. Käesoleva lepingu ajutine kohaldamine lõpeb hiljemalt 31. detsembril 2028, kui Šveits ei ole selleks kuupäevaks viinud lõpule oma sisemenetlusi, mida on vaja artiklis 17 esitatud kokkulepete jõustumiseks.

3. Kui käesoleva lepingu ajutine kohaldamine lõpeb vastavalt käesoleva artikli lõikele 2, lepivad lepinguosalised kokku, et artiklis 7 osutatud Šveitsi tegevustoetus tuleb maksta ilma artiklis 8 sätestatud kohanduseta või artiklis 9 sätestatud korrektsioonita.

4. Lepinguosalised lepivad kokku, et projektid või meetmed, mille suhtes on võetud juriidilisi kohustusi käesoleva lepingu ajutise kohaldamise ajal, jätkuvad kuni nende lõpuleviimiseni lepingus sätestatud tingimustel.

Artikkel 19

Peatamine

1. Liit võib peatada käesoleva lepingu protokolli kohaldamise liidu programmi või tegevuse või selle osa suhtes, kui

a) Šveits ei täida artikli 5 lõikest 1 tulenevaid kohustusi ja see avaldab märkimisväärset mõju asjaomase programmi või tegevuse või selle osa rakendamisele;

b) Šveits jätab asjaomase programmi või tegevuse alusel tasumisele kuuluva rahalise toetuse osaliselt või täielikult maksmata.

Kui rahaline toetus jäetakse maksmata ja see võib märkimisväärselt ohustada asjaomase liidu programmi või tegevuse rakendamist ja juhtimist, saadab Euroopa Komisjon ametliku meeldetuletuskirja. Kui 20 tööpäeva jooksul pärast ametliku meeldetuletuskirja kättesaamist ei ole makset tehtud, teatab Euroopa Komisjon Šveitsile ametliku kirjaga käesoleva lepingu asjaomase protokolli kohaldamise peatamisest, mis jõustub 15. päeval pärast seda, kui Šveits kõnealuse teate kätte saab;

c) tervishoiulepingu artiklis 16 sätestatud juhtudel seoses Šveitsi osalemisega liidu tervisevaldkonna tegevusprogrammis.

2. Kui käesoleva lepingu mõne protokolli kohaldamine peatatakse, ei või Šveitsi üksused osaleda väljavalimismenetlustes, mis ei ole peatamise jõustumise ajaks veel lõpule viidud. Väljavalimismenetlus loetakse lõpule viiduks, kui selle menetluse tulemusena on võetud juriidilisi kohustusi.

3. Käesoleva lepingu protokolli kohaldamise peatamine ei mõjuta juriidilisi kohustusi, mis on võetud Šveitsi üksuste suhtes asjaomase liidu programmi või tegevuse alusel enne peatamise jõustumist. Selliste juriidiliste kohustuste suhtes kohaldatakse jätkuvalt käesoleva lepingu asjaomast protokolli.

4. Kui tasumisele kuuluva rahalise toetuse kogusumma on liidule laekunud, teatab liit sellest otsekohe Šveitsile. Peatamine lõpetatakse kohe pärast seda teadet.

5. Alates kuupäevast, mil käesoleva lepingu protokolli kohaldamise peatamine lõpetatakse, võivad Šveitsi üksused jälle osaleda väljavalimismenetlustes, mis on algatatud asjaomase liidu programmi või tegevuse alusel pärast seda kuupäeva, ja enne seda kuupäeva algatatud väljavalimismenetlustes, mille taotluste esitamise tähtaeg ei ole veel möödunud.

6. Kui protokolli kohaldamine peatatakse vastavalt lõikele 1 ja peatamise aluseks olnud asjaolud jätkuvad ka kuus kuud hiljem, võib liit asjaomase liidu programmi või tegevuse või selle osa suhtes peatatud protokolli ühepoolselt lõpetada.

Artikkel 20

Lõpetamine

1. Lepinguosaline võib käesoleva lepingu lõpetada, teatades sellest teisele lepinguosalisele.

2. Käesolev leping kaotab kehtivuse kuue kuu möödumisel lõikes 1 osutatud kirjaliku teate saamisest.

3. Kui käesolev leping käesoleva artikli kohaselt lõpetatakse, lepivad lepinguosalised kokku, et:

a) projektid või meetmed, mille suhtes on pärast käesoleva lepingu jõustumist ja enne selle lõpetamist võetud juriidilisi kohustusi, jätkuvad kuni nende lõpuleviimiseni käesolevas lepingus sätestatud tingimustel;

b) aastane rahaline toetus, mis makstakse liidu programmi või tegevusse aasta N eest, mille jooksul käesolev leping lõpetatakse, makstakse täielikult vastavalt käesoleva lepingu artiklile 7 ja asjaomase protokolli asjakohastele sätetele. Kui kehtib kohandamismehhanism, kohandatakse asjaomasesse programmi või tegevusse aasta N eest makstavat tegevustoetust käesoleva lepingu artikli 8 kohaselt. Liidu programmide või tegevuse puhul, mille suhtes kehtib nii kohandamismehhanism kui ka automaatse korrigeerimise mehhanism, tehakse aasta N tegevustoetuses kohandus vastavalt käesoleva lepingu artiklile 8 ja korrektsioon vastavalt selle artiklile 9. Liidu programmide või tegevuse puhul, mille suhtes kehtib üksnes korrigeerimismehhanism, korrigeeritakse aasta N tegevustoetust vastavalt käesoleva lepingu artiklile 9. Osalustasu, mis makstakse rahalise toetuse osana aasta N eest asjaomasesse liidu programmi või tegevusse, ei kohandata ega korrigeerita;

c) kui kohaldatakse kohandamismehhanismi, tuleb pärast aastat, mil käesolev leping lõpetatakse, tegevustoetusi, mis makstakse liidu programmi või tegevusse aastate eest, mil käesolevat lepingut kohaldati, kohandada vastavalt artiklile 8. Liidu programmide või tegevuse puhul, mille suhtes kehtib nii kohandamismehhanism kui ka automaatse korrigeerimise mehhanism, kohandatakse neid tegevustoetusi vastavalt artiklile 8 ja korrigeeritakse automaatselt vastavalt artiklile 9. Liidu programmide või tegevuse puhul, mille suhtes kehtib üksnes korrigeerimismehhanism, korrigeeritakse tegevustoetust automaatselt vastavalt artiklile 9.

4. Kui lõikest 3 ei tulene teisiti, võib Šveitsi osalemise liidu tervishoiu valdkonna tegevusprogrammis tervishoiulepingu artiklis 16 sätestatud juhtudel lõpetada.

5. Kui lõikest 3 ei tulene teisiti ja olenemata käesoleva lepingu vastupidistest sätetest, lõpeb Šveitsi osalemine liidu tervishoiu valdkonna tegevusprogrammis samal päeval, mil lõpeb tervishoiulepingu kehtivus.

6. Lepinguosalised määravad mõlema lepinguosalise nõusolekul kindlaks kõik muud käesoleva lepingu lõpetamise tagajärjed.

Artikkel 21

Lisa ja protokollid

Käesoleva lepingu lisa ja protokollid on lepingu lahutamatu osa.

Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, iiri, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

Съставено в Берн на десети ноември две хиляди двадесет и пета година.

Hecho en Berna, el diez de noviembre de dos mil veinticinco.

V Bernu dne desátého listopadu dva tisíce dvacet pět.

Udfærdiget i Bern den tiende november to tusind og femogtyve.

Geschehen zu Bern am zehnten November zweitausendfünfundzwanzig.

Kahe tuhande kahekümne viienda aasta novembrikuu kümnendal päeval Bernis.

Έγινε στη Βέρνη, στις δέκα Νοεμβρίου δύο χιλιάδες είκοσι πέντε.

Done at Berne, on the tenth day of November in the year two thousand and twenty-five.

Fait à Berne, le dix novembre deux mille vingt-cinq.

Arna dhéanamh i mBeirn, an deichiú lá de mhí na Samhna sa bhliain dhá mhíle a fiche cúig.

Sastavljeno u Bernu desetog studenoga godine dvije tisuće dvadeset pete.

Fatto a Berna, addì dieci novembre duemilaventicinque.

Bernē, divi tūkstoši divdesmit piektā gada desmitajā novembrī.

Priimta du tūkstančiai dvidešimt penktų metų lapkričio dešimtą dieną Berne.

Kelt Bernben, a kétezerhuszonötödik év november havának tizedik napján.

Magħmul f'Bern, fl-għaxar jum ta' Novembru fis-sena elfejn u ħamsa u għoxrin.

Gedaan te Bern, tien november tweeduizend vijfentwintig.

Sporządzono w Bernie dnia dziesiątego listopada roku dwa tysiące dwudziestego piątego.

Feito em Berna, em dez de novembro de dois mil e vinte e cinco.

Întocmit la Berna la zece noiembrie două mii douăzeci și cinci.

V Berne desiateho novembra dvetisícdvadsaťpäť.

V Bernu, desetega novembra dva tisoč petindvajset.

Tehty Bernissä kymmenentenä päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäviisi.

Som skedde i Bern den tionde november tjugohundratjugofem.

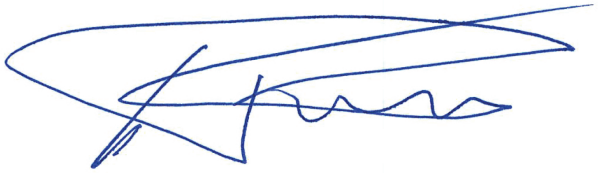
За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Thar ceann an Aontais Eorpaigh
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

За Европейската общност за атомна енергия
Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
Za Evropské společenství pro atomovou energii
For Det Europæiske Atomenergifællesskab
Für die Europäische Atomgemeinschaft
Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
For the European Atomic Energy Community
Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
Thar ceann an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach
Za Europsku zajednicu za atomsku energiju
Per la Comunità europea dell'energia atomica
Eiropas Atomenerģijas Kopienas vārdā –
Europos atominės energijos bendrijos vardu
Az Európai Atomenergia-közösség részéről
F'isem il-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika
Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
W imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej
Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
Pentru Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
Za Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
Za Evropsko skupnost za atomsko energijo
Euroopan atomienergiajärjestön puolesta
För Europeiska atomenergigemenskapen

За Конфедерация Швейцария
Por la Confederación Suiza
Za Švýcarskou konfederaci
For Det Schweiziske Forbund
Für die Schweizerische Eidgenossenschaft
Šveitsi Konföderatsiooni nimel
Για την Ελβετική Συνομοσπονδία
For the Swiss Confederation
Pour la Confédération suisse
Thar ceann Cónaidhm na hEilvéise
Za Švicarsku Konfederaciju
Per la Confederazione Svizzera
Šveices Konfederācijas vārdā –
Šveicarijos Konfederacijos vardu
A Svájci Államszövetség részéről
Għall-Konfederazzjoni Żvizzera
Voor de Zwitserse Bondsstaat
W imieniu Konfederacji Szwajcarskiej
Pela Confederação Suíça
Pentru Confederaţia Elveţiană
Za Švajčiarsku konfederáciu
Za Švicarsko konfederacijo
Sveitsin valaliiton puolesta
För Schweiziska edsförbundet

LISA

RAHALISTE VAHENDITE RAKENDAMISE SÄTTEID KÄSITLEV LISA

1. Euroopa Komisjon edastab Šveitsile iga sellise liidu programmi, tegevuse või selle osa kohta, milles Šveits osaleb, võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt iga eelarveaasta 16. aprillil järgmise teabe:

   a) asjaomase aasta kohta lõplikult vastu võetud liidu eelarves ette nähtud kulukohustuste assigneeringute summad eelarveridadel, millelt kaetakse Šveitsi osalemine kooskõlas käesoleva lepingu protokollidega, ja kui see on asjakohane, siis ka selliste sihtotstarbeliste välistulude assigneeringute summa, mis ei tulene teiste rahastajate rahalisest toetusest nendel eelarveridadel;

   b) käesoleva lepingu artiklis 7 osutatud osalustasu suurus;

   c) alates käesoleva lepingu protokollides nimetatud programmi rakendamise aastast N+1 eelarveaastale N vastavate kulukohustuste assigneeringute kasutamine ja kulukohustuste vabastamise määr;

   d) programmide või nende osade puhul, mille suhtes kohaldatakse käesoleva lepingu artiklit 9, Šveitsi üksuste heaks võetud kulukohustuste maht, jaotatuna eelarveassigneeringute aasta ja vastava kulukohustuste kogumahu järgi, kui seda teavet on vaja automaatse korrektsiooni arvutamiseks.

   Oma eelarveprojekti alusel esitab Euroopa Komisjon punktides a ja b sätestatud summade hinnangulise väärtuse võimalikult kiiresti, võimaluse korral juunikuu jooksul ja hiljemalt iga eelarveaasta 1. septembriks.

2. Antud aasta rahastamisnõude koguväärtus määratakse kindlaks käesoleva lepingu artikli 7 kohaselt arvutatud aastasumma põhjal, sealhulgas artikli 8 alusel selles tehtud kohandused, kui need liidu programmi suhtes kehtivad, ja käesoleva lepingu artikli 9 alusel selles tehtud korrektsioonid, kui need liidu programmi suhtes kehtivad.

   Käesoleva punkti kohaldamine ei mõjuta käesoleva lepingu artikli 9 kohase automaatse korrektsiooni arvutamist.

3. Euroopa Komisjon esitab hiljemalt iga eelarveaasta 16. aprillil, ja kui see on liidu programmi suhtes kohaldatav, kõige varem 22. oktoobril ja hiljemalt 31. oktoobril Šveitsile rahastamisnõude, mis vastab summale, mille Šveits peab käesoleva lepingu alusel maksma rahalise toetusena iga liidu programmi või tegevuse või selle osa eest, milles ta osaleb.

4. Lõikes 3 osutatud rahastamisnõue jaotatakse osamakseteks järgmiselt:

   a) aasta esimene osamakse, mis on seotud 16. aprilliks esitatava rahastamisnõudega, vastab summale, mis võrdub lõikes 1 osutatud kõnealuse programmi aastase rahalise toetuse hinnangulise summaga.

      Šveits tasub rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 60 päeva jooksul pärast rahastamisnõude esitamist;

   b) vajaduse korral aasta teine osamakse, mis on seotud rahastamisnõudega, mis esitatakse kõige varem 22. oktoobril ja hiljemalt 31. oktoobril, vastab erinevusele lõikes 1 osutatud summa ja lõikes 3 osutatud summa vahel, juhul kui lõikes 3 osutatud summa on suurem. Šveits tasub rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 21. detsembriks.

   Šveits võib teha iga programmi ja tegevuse kohta eraldi makse.

5. Kui käesolevat lepingut hakatakse ajutiselt kohaldama 2025. aastal, esitab Euroopa Komisjon selle esimesel rakendamisaastal üheainsa rahastamisnõude 60 päeva jooksul pärast käesoleva lepingu allakirjutamist ja hiljemalt 10. detsembriks 2025.

6. Kui käesolevat lepingut hakatakse ajutiselt kohaldama 2025. aastal, tasub Šveits lõike 5 kohases rahastamisnõudes märgitud summa hiljemalt 30 päeva jooksul pärast rahastamisnõude esitamist ja hiljemalt 21. detsembriks 2025.

7. Kui Šveitsi osalemine käesoleva lepingu artikli 20 kohaselt lõpetatakse, tuleb tasuda kõik lõpetamise jõustumisele eelneva ajavahemikuga seotud maksed. Euroopa Komisjon esitab rahastamisnõude selle tasumisele kuuluva summa kohta hiljemalt ühe kuu jooksul pärast lõpetamise jõustumist. Šveits tasub selle summa 60 päeva jooksul alates rahastamisnõude esitamisest.

8. Rahalise toetuse tasumisega viivitamise korral peab Šveits maksma tasumata summa pealt viivist alates maksetähtpäevast kuni päevani, mil kogu summa on tasutud.

9. Intressimäär summadelt, mis kuuluvad tasumisele, kuid on maksetähtpäevaks tasumata, on intressimäär, mida Euroopa Keskpank kasutab oma põhiliste refinantseerimistehingute puhul ja mis on avaldatud maksetähtpäeva kuu esimesel päeval *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias, või 0 %, olenevalt sellest, kumb on suurem, pluss 3,5 protsendipunkti.

1. PROTOKOLL

OSALEMINE PROGRAMMIS „EUROOPA HORISONT“, EURATOMI TEADUS- JA KOOLITUSPROGRAMMIS NING PROGRAMMIDES „DIGITAALNE EUROOPA“ JA „ERASMUS+“

I OSA

ÜLDREEGLID

Artikkel 1

Programmid, milles Šveits osaleb

1. Šveits osaleb assotsieerunud riigina järgmiste alusaktidega kehtestatud liidu programmides ja tegevuses või nende osades ning toetab neid rahaliselt:

a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamisreeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 ([1]) (edaspidi „programm „Euroopa horisont““), mida rakendatakse eriprogrammi kaudu, mis on loodud nõukogu 10. mai 2021. aasta otsusega (EL) 2021/764, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm ja tunnistatakse kehtetuks otsus 2013/743/EL, ([2]) mõlemad õigusaktid oma kõige hilisemas versioonis, ning rahalise toetuse kaudu Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudile, mis on asutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrusega (EL) 2021/819 Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi kohta ([3]);

b) nõukogu 10. mai 2021. aasta määrus (Euratom) 2021/765, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ täiendav Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogramm aastateks 2021–2025 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (Euratom) 2018/1563, ([4]) (edaspidi „Euratomi programm“) selle kõige hilisemas versioonis;

c) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240, ([5]) (edaspidi „programm „Digitaalne Euroopa““) selle kõige hilisemas versioonis;

d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013, ([6]) (edaspidi „programm „Erasmus+““) selle kõige hilisemas versioonis.

2. Käesolevat protokolli ei kohaldata väljavalimismenetluste suhtes, millega täidetakse eelarvelisi kulukohustusi:

a) käesoleva protokolli artikli 1 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud liidu programmides või tegevuses või nende osades aastal 2021, 2022, 2023 või 2024;

b) käesoleva protokolli artikli 1 lõike 1 punktis d osutatud liidu programmis aastal 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 või 2026.

([1]) ELT L 170, 12.5.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj.
([2]) ELT L 167 I, 12.5.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/764/oj.
([3]) ELT L 189, 28.5.2021, lk 61, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/819/oj.
([4]) ELT L 167 I, 12.5.2021, lk 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/765/oj.
([5]) ELT L 166, 11.5.2021, lk 1, ELI: https://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj.
([6]) ELT L 189, 28.5.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj.

Artikkel 2

Šveitsi osalemise kestus

1. Šveits osaleb liidu programmides ja tegevuses või nende osades, millele on osutatud:

a) käesoleva protokolli artikli 1 lõike 1 punktides a, b ja c, alates 1. jaanuarist 2025 või mõnest muust kuupäevast, kui see on ette nähtud käesoleva protokolli konkreetse jaotisega, kuni nende ülejäänud kehtivusaja lõpuni või kuni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 lõpuni, olenevalt sellest, kumb ajavahemik on lühem;

b) käesoleva protokolli artikli 1 lõike 1 punktis d, alates 1. jaanuarist 2027 kuni selle ülejäänud kehtivusaja lõpuni või kuni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 lõpuni, olenevalt sellest, kumb ajavahemik on lühem, vastavalt käesoleva protokolli artiklis 14 sätestatud tingimustele.

2. Šveits või Šveitsi üksused võivad käesoleva lepingu artiklis 4 sätestatud tingimustel ja käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tähtaegade jooksul osaleda liidu väljavalimismenetlustes, millega täidetakse käesoleva protokolli artiklis 1 osutatud programmide ja tegevuse või nende osade eelarvelisi kulukohustusi.

Käesoleva protokolli artikli 1 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud liidu programmide ja tegevuse või nende osade puhul ei ole Šveitsil või Šveitsi üksustel õigust saada liidu rahastust liidu väljavalimismenetluste alusel, millega täidetakse eelarvelisi kulukohustusi aastal 2021, 2022, 2023 või 2024, ilma et see piiraks assotsieerumata kolmandate riikide üksuste suhtes kehtivaid osalemiskõlblikkuse reegleid, mis on sätestatud alusaktis või muudes liidu programmi või tegevuse rakendamise reeglites.

Käesoleva protokolli artikli 1 lõike 1 punktis d osutatud liidu programmide ja tegevuse või nende osade puhul ei ole Šveitsil või Šveitsi üksustel õigust saada liidu rahastust liidu väljavalimismenetluste alusel, millega täidetakse eelarvelisi kulukohustusi aastal 2021, 2022, 2023, 2024, 2025 või 2026, ilma et see piiraks assotsieerumata kolmandate riikide üksuste suhtes kehtivaid osalemiskõlblikkuse reegleid, mis on sätestatud alusaktis või muudes liidu programmi või tegevuse rakendamise reeglites.

Artikkel 3

Lõppsätted

Käesolev protokoll kehtib seni, kuni kõik projektid, meetmed, tegevus või nende osad, mida rahastatakse käesoleva protokolli artiklis 1 loetletud liidu programmidest, ja kõik liidu finantshuvide kaitseks vajalikud meetmed on lõpule viidud ning kõik käesoleva protokolli rakendamisest tulenevad rahalised kohustused lepinguosaliste vahel on lõpule viidud.

Käesolev protokoll laiendatakse Euratomi programmi jätkuprogrammile ja käesolevat protokolli kohaldatakse nimetatud jätkuprogrammi suhtes ajavahemikul 2026–2027 samadel tingimustel, välja arvatud juhul, kui kolme kuu jooksul pärast selle jätkuprogrammi avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* teatab lepinguosaline oma otsusest käesolevat protokolli sellele jätkuprogrammile mitte laiendada. Kui esitatakse selline teade, siis ei kohaldata käesolevat protokolli Euratomi programmi jätkuprogrammi suhtes alates 1. jaanuarist 2026.

Artikkel 4

Lisa

Käesoleva protokolli lisa on protokolli lahutamatu osa.

II OSA

LIIDU PROGRAMMIDES OSALEMISE ERITINGIMUSED

1. JAOTIS

PROGRAMM „EUROOPA HORISONT“ JA SEDA TÄIENDAV EURATOMI PROGRAMM

Artikkel 5

Programmis „Euroopa horisont“ ja seda täiendavas Euratomi programmis osalemise eritingimused

1. Enne otsuse tegemist selle kohta, kas Šveitsi üksustel on õigus osaleda määruse (EL) 2021/695 artikli 22 lõike 5 kohases meetmes, mis on seotud liidu strateegiliste varade, huvide, autonoomia või julgeolekuga, võib Euroopa Komisjon nõuda konkreetset teavet või kinnitusi, näiteks:

a) teavet selle kohta, kas liidu üksustele on antud või antakse vastastikune juurdepääs Šveitsi olemasolevatele ja kavandatavatele programmidele, projektidele, meetmetele, tegevusele või nende osadele, mis on samaväärsed programmi „Euroopa horisont“ asjaomase meetmega;

b) teavet selle kohta, kas Šveits on kehtestanud riikliku investeeringute taustauuringu mehhanismi, ning kinnitusi selle kohta, et Šveitsi asutused annavad Euroopa Komisjonile aru ja konsulteerivad Euroopa Komisjoniga iga võimaliku juhtumi korral, kui nad on sellise mehhanismi kasutamise käigus saanud teada välisinvesteeringust või ülevõtmisest, mida kavandab üksus, mis on asutatud väljaspool Šveitsi või mida kontrollitakse väljastpoolt Šveitsi, sellise Šveitsi üksuse vastu, mis on saanud rahalist toetust programmist „Euroopa horisont“ või Euratomi programmist liidu strateegiliste varade, huvide, autonoomia või julgeolekuga seotud meetmete raames, tingimusel et pärast toetuslepingute allkirjastamist asjaomaste Šveitsi üksustega annab Euroopa Komisjon Šveitsile loetelu neist üksustest, ning

c) kinnitust, et ühegi tulemuse, tehnoloogia, teenuse ega toote suhtes, mille Šveitsi üksused on asjaomaste meetmete raames välja töötanud, ei kehtestata meetme rakendamise ajal ega nelja aasta jooksul pärast meetme lõppu piiranguid nende ekspordile liikmesriikidesse; Šveits jagab meetme rakendamise ajal ja nelja aasta jooksul pärast meetme lõppu igal aastal ajakohastatud ekspordipiirangute loetelu.

2. Šveitsi üksused võivad osaleda Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse tegevuses tingimustel, mis on samaväärsed liidu üksuste suhtes kehtivate tingimustega, välja arvatud juhul, kui on vaja piiranguid, et tagada kooskõla lõike 1 rakendamisest tuleneva osalemise ulatusega.

3. Kui liit rakendab programmi „Euroopa horisont“ ELi toimimise lepingu artiklite 185 ja 187 kohaldamise kaudu, võivad Šveits ja Šveitsi üksused osaleda nende sätete alusel loodud õiguslikes struktuurides vastavalt liidu õigusaktidele, mis on vastu võetud või võetakse tulevikus vastu nende õiguslike struktuuride loomiseks.

4. Šveitsi hoitakse korrapäraselt kursis Teadusuuringute Ühiskeskuse tegevusega, mis on seotud Šveitsi osalemisega igas programmis, eelkõige Teadusuuringute Ühiskeskuse mitmeaastaste tööprogrammidega. Küsimustes, mis puudutavad Šveitsi osalemist igas programmis, kutsutakse Šveitsi kõrgetasemeline esindaja vaatlejana Teadusuuringute Ühiskeskuse juhatajate nõukogu koosolekutele.

5. Šveitsi üksuste teadmus- ja innovatsioonikogukondades osalemise suhtes kohaldatakse kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/819 ([7]) või liidu õigusakti, mis selle määruse asendab, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust (EL) 2021/820 ([8]).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/819 Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi kohta (ELT L 189, 28.5.2021, lk 61, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/819/oj).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta otsus (EL) 2021/820, mis käsitleb Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) 2021.–2027. aasta strateegilist innovatsioonikava: Euroopa innovatsioonitalendi ja -suutlikkuse hoogustamine, ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1312/2013/EL (ELT L 189, 28.5.2021, lk 91, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/820/oj).

6. Šveitsi esindajatel on õigus osaleda nõukogu otsuse (EL) 2021/764 artiklis 14 ja nõukogu määruse (Euratom) 2021/765 artiklis 16 osutatud komitees hääleõiguseta vaatlejana Šveitsi puudutavates küsimustes, kui kõnealune komitee arutab programmi „Euroopa horisont“ ja Euratomi programmi rakendamisega seotud küsimusi. Selline osalemine toimub kooskõlas käesoleva lepingu artikliga 6. Šveitsi esindajate reisikulud komitee koosolekutele sõitmiseks hüvitatakse turistiklassi pileti väärtuses. Kõikides muudes küsimustes reguleeritakse reisi- ja elamiskulude hüvitamist samade reeglite kohaselt, mis kehtivad liikmesriikide esindajate suhtes.

Artikkel 6

Vastastikkus

Liidus asutatud juriidilised isikud võivad Šveitsi õigusnormide kohaselt osaleda Šveitsi programmides, projektides, meetmetes, tegevuses või nende osades, mis on samaväärsed programmi „Euroopa horisont“ ja Euratomi programmi omadega.

Šveitsi samaväärsete programmide, projektide, meetmete, tegevuse või nende osade mittetäielik loetelu on esitatud käesoleva protokolli lisas.

Šveits rahastab liidus asutatud juriidilisi isikuid vastavalt Šveitsi õigusnormidele, millega reguleeritakse teadus- ja innovatsiooniprogrammide, -projektide, -meetmete, -tegevuse või nende osade rakendamist. Kui rahastamist ei toimu, võivad liidus asutatud juriidilised isikud osaleda oma vahenditega.

Artikkel 7

Avatud teadus

Lepinguosalised edendavad ja soodustavad oma programmides, projektides, meetmetes, tegevuses või nende osades vastastikku avatud teaduse tavasid vastavalt programmi „Euroopa horisont“ ja Euratomi programmi reeglitele ning Šveitsi õigusnormidele.

Artikkel 8

Programmi „Euroopa horisont“ finantstingimused

1. Programmi „Euroopa horisont“ suhtes kohaldatakse käesoleva lepingu artiklit 8.

2. Programmi „Euroopa horisont“ suhtes kohaldatakse käesoleva lepingu artiklit 9.

3. Käesoleva lepingu artiklis 9 ja käesolevas artiklis osutatud automaatse korrektsiooni arvutamisel kehtib järgmine üksikasjalik kord:

a) „konkurentsipõhised toetused“ tähendab toetusi, mida antakse projektikonkursside kaudu, kus lõplikud toetusesaajad saab kindlaks teha automaatse korrektsiooni arvutamise ajal; finantsmääruse artiklis 207 kindlaks määratud rahaline toetus kolmandatele isikutele jäetakse välja;

b) kui juriidiline kohustus allkirjastatakse konsortsiumiga, kasutatakse juriidilise kohustuse algsete summade kindlaksmääramiseks kumulatiivseid summasid, mis on eraldatud toetusesaajatele, kes on Šveitsi üksused, vastavalt toetuslepingu eelarve soovituslikule jaotusele;

c) kõik juriidiliste kohustuste summad, mis vastavad konkurentsipõhisele toetusele, määratakse kindlaks Euroopa Komisjoni elektroonilise süsteemi eCorda abil ja need võetakse aasta N+2 veebruari teisel kolmapäeval;

d) „mittesekkumiskulud“ on programmi „Euroopa horisont“ muud kulud peale konkurentsipõhiste toetuste, sealhulgas toetuskulud, programmi haldamine ja muud meetmed;

e) summasid, mis on eraldatud rahvusvahelistele organisatsioonidele, mis on juriidilistest isikutest lõplikud toetusesaajad, käsitatakse mittesekkumiskuludena.

4. Automaatse korrigeerimise mehhanismi rakendatakse järgmiselt.

a) Aasta N automaatse korrektsiooni puhul, mis on seotud aasta N kulukohustuste assigneeringute kasutamisega, suurendatuna käesoleva lepingu artikli 7 lõike 5 kohaselt, võetakse aluseks käesoleva artikli lõike 3 punktis c osutatud eCorda süsteemist saadud andmed aasta N ja aasta N+1 kohta ja korrektsioon tehakse aastal N+2 pärast seda, kui Šveitsi poolt programmile „Euroopa horisont“ antavat rahalist toetust on kohandatud vastavalt käesoleva lepingu artiklile 8. Vaatlusalune summa on nende konkurentsipõhiste toetuste summa, mille kohta andmed on korrektsiooni arvutamise ajal kättesaadavad.

b) Alates aastast N+2 ja kuni aastani 2029 arvutatakse aasta N automaatse korrektsiooni summa järgmiste näitajate vahena:

i) nende konkurentsipõhiste toetuste kogusumma, mis on eraldatud Šveitsile või Šveitsi üksustele kulukohustustena, mis on võetud aasta N eelarveassigneeringutega seoses, ning

ii) Šveitsi kohandatud tegevustoetus aastal N, mis on korrutatud järgmiste näitajate suhtega:

A. aasta N kulukohustuste assigneeringutest antud konkurentsipõhiste toetuste summa, mida on suurendatud käesoleva lepingu artikli 7 lõike 5 kohaselt, ning

B. aasta N heakskiidetud eelarveliste kulukohustuste assigneeringute kogusumma, sealhulgas mittesekkumiskulud.

Kui artiklit 8 kohaldades tehakse kohandusi olukordade puhuks, kus Šveitsi üksused on välja jäetud, ei võeta vastavaid konkurentsipõhiste toetuste summasid arvutamisel arvesse.

5. Kui konkreetse aasta N Šveitsi tegevustoetuse puhul käesoleva lepingu artikli 9 lõikes 2 sätestatud meetodi kohaselt arvutatud vahe on negatiivne ja ületab absoluutarvudes 8 % aasta N vastavast tegevustoetusest, vähendatakse Šveitsi tulevast aasta N+2 tegevustoetust artikli 9 lõikes 2 sätestatud meetodi kohaselt arvutatud aasta N absoluutsumma ja aasta N vastavast tegevustoetusest 8 % moodustava summa vahe võrra.

Pärast käesoleva protokolli artikli 2 lõikes 1 osutatud ajavahemiku lõppu tehakse käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud tulevaste tegevustoetuste vähendused Šveitsi tegevustoetustele, mis on ette nähtud jätkuprogrammile, milles Šveits osaleb.

Kui Šveitsi tegevustoetust aastal N+2 esimese ja teise lõigu kohaselt kohandatakse, võetakse seda kohandust arvesse aasta N +2 aastasumma arvutamisel vastavalt käesoleva lepingu rahaliste vahendite rakendamise sätteid käsitleva lisa punktile 4.

Artikkel 9

Euratomi programmi finantstingimused

1. Programmi „Euroopa horisont“ täiendava Euratomi programmi suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu artiklit 8.

2. Programmi „Euroopa horisont“ täiendava Euratomi programmi suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu artiklit 9.

3. Erandina käesoleva lepingu artikli 7 lõikest 7 on panustamispõhimõte, mida tuleb rakendada aastatel 2025, 2026 ja 2027 Euratomi programmis osalemise tegevustoetuse arvutamisel, 95,4 % käesoleva lepingu artikli 7 lõikes 6 sätestatud panustamispõhimõttest.

2. JAOTIS

OSALEMINE PROGRAMMIS „DIGITAALNE EUROOPA“

Artikkel 10

Assotsieerumise ulatus

Šveits osaleb assotsieerunud riigina määruse (EL) 2021/694 artiklis 3 osutatud programmi „Digitaalne Euroopa“ erieesmärgis nr 1 „Kõrgjõudlusega andmetöötlus“, erieesmärgis nr 2 „Tehisintellekt“, erieesmärgis nr 4 „Kõrgtasemel digioskused“ ja erieesmärgis nr 5 „Digivõimekuse juurutamine ja parim kasutamine ning koostalitlusvõime“ ning toetab neid rahaliselt.

Artikkel 11

Programmis „Digitaalne Euroopa“ osalemise eritingimused

1. Enne otsuse tegemist selle kohta, kas Šveitsi üksustel on õigus osaleda meetmes, milles osalemine on määruse (EL) 2021/694 artikli 12 lõike 6 alusel nõuetekohastel põhjustel piiratud, võib Euroopa Komisjon nõuda konkreetset teavet või kinnitusi, näiteks:

a) teavet selle kohta, kas liidu üksustele on antud või antakse vastastikune juurdepääs Šveitsi olemasolevatele ja kavandatavatele programmidele, projektidele või meetmetele, mis on samaväärsed programmi „Digitaalne Euroopa“ asjaomase meetmega;

b) teavet selle kohta, kas Šveits on kehtestanud riikliku investeeringute taustauuringu mehhanismi, ning kinnitusi selle kohta, et Šveitsi asutused annavad Euroopa Komisjonile aru ja konsulteerivad Euroopa Komisjoniga iga võimaliku juhtumi korral, kui nad on sellise mehhanismi kasutamise käigus saanud teada välisinvesteeringust või ülevõtmisest, mida kavandab üksus, mis on asutatud väljaspool Šveitsi või mida kontrollitakse väljastpoolt Šveitsi, sellise Šveitsi üksuse vastu, mis on saanud rahalist toetust programmi „Digitaalne Euroopa“ meetmete raames, tingimusel et pärast toetuslepingute allkirjastamist asjaomaste Šveitsi üksustega annab Euroopa Komisjon Šveitsile nende üksuste loetelu, ning

c) kinnitust, et ühegi tulemuse, tehnoloogia, teenuse ega toote suhtes, mille Šveitsis asutatud üksused on asjaomaste meetmete raames välja töötanud, ei kehtestata meetme rakendamise ajal ega nelja aasta jooksul pärast meetme lõppu piiranguid nende ekspordile liikmesriikidesse; Šveits jagab meetme rakendamise ajal ja nelja aasta jooksul pärast meetme lõppu igal aastal ajakohastatud ekspordipiirangute loetelu.

2. Kui määruse (EL) 2021/694 artikli 12 lõike 6 kohaste liidu julgeolekuga seotud kaalutluste tõttu on projektikonkursis osalemine piiratud, võib Euroopa Komisjon nõuda Šveitsilt konkreetset teavet või kinnitust, mis võimaldab hinnata, kas asjaomaste üksuste antud tagatised selle kohta, et nende osalemine meetmes ei mõjutaks liidu julgeolekut negatiivselt, on piisavad.

3. Kui liit rakendab programmi „Digitaalne Euroopa“ ELi toimimise lepingu artiklite 185 ja 187 kohaldamise kaudu, võivad Šveits ja Šveitsi üksused osaleda nende sätete alusel loodud õiguslikes struktuurides vastavalt liidu õigusaktidele, mis on vastu võetud või võetakse tulevikus vastu nende õiguslike struktuuride loomiseks.

Artikkel 12

Vastastikkus

Liidus asutatud juriidilised isikud võivad Šveitsi õigusnormide kohaselt osaleda Šveitsi programmides, projektides, meetmetes, tegevuses või nende osades, mis on samaväärsed programmi „Digitaalne Euroopa“ omadega.

Šveitsi samaväärsete programmide, projektide, meetmete, tegevuse või nende osade mittetäielik loetelu on esitatud käesoleva protokolli lisas.

Šveits rahastab liidus asutatud juriidilisi isikuid vastavalt Šveitsi õigusnormidele, millega reguleeritakse teadus- ja innovatsiooniprogrammide, -projektide, -meetmete, -tegevuse või nende osade rakendamist. Kui rahastamist ei toimu, võivad liidus asutatud juriidilised isikud osaleda oma vahenditega.

Artikkel 13

Finantstingimused

Programmi „Digitaalne Euroopa“ suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu artiklit 8.

3. JAOTIS

OSALEMINE PROGRAMMIS „ERASMUS+“

Artikkel 14

Programmis „Erasmus+“ osalemise eritingimused

Eeltingimuseks Šveitsi osalemisele programmis „Erasmus+“ on, et ta nimetaks riikliku asutuse, asutaks riikliku agentuuri ja määraks sõltumatu auditeerimisasutuse vastavalt määruse (EL) 2021/817 artiklitele 26-29.

Šveitsi osalemine programmis „Erasmus+“ jõustub kuupäeval, mil Euroopa Komisjon kiidab heaks riikliku agentuuri eelneva vastavushindamise vastavalt määruse (EL) 2021/817 artikli 28 lõikele 2.

Artikkel 15

Finantstingimused

1. Programmi „Erasmus+“ suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu artiklit 8.

2. Erandina käesoleva lepingu artikli 7 lõikest 7 on panustamispõhimõte, mida tuleb rakendada aastal 2027 programmis „Erasmus+“ osalemise tegevustoetuse arvutamisel, 70 % käesoleva lepingu artikli 7 lõikes 6 sätestatud panustamispõhimõttest.

LISA

Šveitsi samaväärsete programmide, projektide, meetmete, tegevuse või nende osade loetelu

1. Järgmises mittetäielikus loetelus esitatud Šveitsi programme, projekte, meetmeid, tegevusi või nende osi peetakse samaväärseteks programmiga „Euroopa horisont“ ja Euratomi programmiga:

   — Bridge Proof-of-Concept

   — SNSF Project funding

   — SNSF Health & well-being

   — SNSF MARVIS

   — SNSF International Co-Investigator Scheme

   — SNSF National Centres of Competence in Research (NCCRs)

   — Ambizione

   — Spark

   — Funding programmes FOT

   — Sustained Scientific User Laboratory for Simulation and Data-based Science at CSCS (User Lab)

   — Swiss Data Science Center

   — Swiss Plasma Center / Swiss Fusion Hub

   — Swiss Light Source SLS

   — Swiss Spallation Neutron Source (SINQ)

   — SμS muon source

   — Swiss Research Infrastructure for Particle Physics CHRISP

   — Swiss X-ray Free Electron Laser SwissFEL

   — Swiss-Norwegian beamline (SNBL)

   — SwissChips Initiative

   — SwissTwins

2. Järgmises mittetäielikus loetelus esitatud Šveitsi programme, projekte, meetmeid, tegevusi või nende osi peetakse samaväärseteks programmiga „Digitaalne Euroopa“:

[…]

2. PROTOKOLL

OSALEMINE ITERI JA TUUMASÜNTEESIENERGEETIKA ARENDAMISE EUROOPA ÜHISETTEVÕTTE TEGEVUSES, ITERI LEPINGUS JA LAIEMA LÄHENEMISVIISI LEPINGUS

Artikkel 1

Assotsieerumise ulatus

ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise ühisettevõtte (edaspidi „F4E“) liikmena osaleb Šveits nõukogu otsuse 2007/198/Euratom [1] artikli 2 punkti c ja sellele lisatud põhikirja (edaspidi „F4E põhikiri“) kohaselt kõnealuses ühisettevõttes ja toetab seda rahaliselt, aidates Šveitsi Euratomi programmis osalemise kaudu kaasa tulevasele teadus- ja tehnoloogiakoostööle juhitava tuumasünteesi valdkonnas.

Artikkel 2

Šveitsi osalemise kestus

1. Šveits osaleb F4Es selle liikmena alates 1. jaanuarist 2026 seni, kuni F4E kestab, tingimusel et nõukogu otsuse 2007/198/Euratom tingimused on täidetud.

2. Šveits või Šveitsi üksused võivad käesoleva lepingu artiklis 4 sätestatud tingimustel ja käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tähtaegade jooksul osaleda liidu väljavalimismenetlustes, millega täidetakse käesoleva protokolli artiklis 1 osutatud programmide ja tegevuse või nende osade eelarvelisi kulukohustusi. Šveitsil või Šveitsi üksustel ei ole õigust saada liidu rahastust liidu väljavalimismenetluste alusel, millega täidetakse eelarvelisi kulukohustusi aastal 2021, 2022, 2023, 2024 või 2025, ilma et see piiraks assotsieerumata kolmandate riikide üksuste suhtes kehtivaid osalemiskõlblikkuse reegleid, mis on sätestatud alusaktis või muudes F4E tegevust puudutavates reeglites.

Artikkel 3

ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte tegevuses osalemise eritingimused

1. Olenemata nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määruses (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68 sätestatud Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade ja Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste [2] artikli 12 lõike 2 punktist a ja artikli 82 lõike 3 punktist a ning vastavalt F4E põhikirja artiklile 10 võib F4E direktor nimetada F4E töötajateks Šveitsi kodanikke, kellel on täielikud kodanikuõigused.

2. Šveitsil on F4E juhatuses hääleõigus ja ta maksab F4E iga-aastast liikmemaksu vastavalt F4E põhikirja II lisale.

3. Kui käesoleva lepingu sätetest ja eelkõige artiklist 4 ei tulene teisiti, võivad Šveitsi üksused osaleda F4E kogu tegevuses samadel tingimustel, nagu kehtivad Euratomi liikmesriikide juriidiliste isikute suhtes.

4. Šveitsi esindajad osalevad F4E koosolekutel vastavalt F4E põhikirjale.

5. Seoses nende nõukogu otsuse 2007/198/Euratom kohase tegevusega kohaldab Šveits F4E, selle direktori ja töötajate suhtes ELi toimimise lepingule lisatud Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide protokolli (nr 7) järgmise korra kohaselt:

[1] Nõukogu otsus 2007/198/Euratom, millega luuakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõte ning antakse sellele eelised (ELT L 90, 30.3.2007, lk 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj).

[2] Nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määrus (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja ühenduste muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT L 56, 4.3.1968, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj).

a) kohaldamise laiendamine Šveitsile;

iga Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide protokollis olevat viidet liikmesriikidele (edaspidi „protokoll“) tuleb mõista nii, et see hõlmab võrdsetel alustel ka Šveitsi, kui järgmiste sätetega ei ole ette nähtud teisiti;

b) F4E vabastamine kaudsetest maksudest, sealhulgas käibemaksust:

i) Šveitsist eksporditavate toodete ja teenuste suhtes ei kohaldata Šveitsi käibemaksu; kui tegemist on kaupadega, mis tarnitakse, või teenustega, mis osutatakse Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide protokolli artikli 3 teise lõigu kohaselt Šveitsis F4E-le ametlikuks kasutamiseks, vabastatakse need käibemaksust selle tagasimaksmise teel; käibemaksust vabastatakse juhul, kui toodete ja teenuste tegelik ostuhind arvel või sellega võrdsustatud dokumendil on kokku vähemalt 100 Šveitsi franki (maksud kaasa arvatud);

ii) käibemaksu tagastamiseks esitatakse föderaalse maksuameti käibemaksu osakonnale vormid, mis on Šveitsis selleks ette nähtud; tagasimaksetaotlused vaadatakse üldjuhul läbi kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil need koos vajalike tõendavate dokumentidega esitati;

c) ITERi Euroopa ühisettevõtte töötajaid käsitlevate reeglite kohaldamise kord:

i) Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide protokolli artikli 12 teise lõigu kohaselt vabastab Šveits kooskõlas oma riigisisese õiguse põhimõtetega F4E ametnikud ja muud töötajad nõukogu määruse (Euratom, ESTÜ, EMÜ) nr 549/69 ([3]) artikli 2 tähenduses föderaal-, kantoni- ja kommuunimaksudest palgalt, töötasult ja tasudelt, mida neile maksab liit ja mis on maksustatud liidusisese maksuga;

ii) Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide protokolli artikli 13 kohaldamisel ei käsitata Šveitsi liikmesriigina käesoleva lõike punkti a tähenduses;

iii) F4E ametnikel ja muudel teenistujatel ning nende pereliikmetel, kes on liidu ametnike ja muude teenistujate suhtes kehtiva sotsiaalkindlustussüsteemi liikmed, ei ole kohustust liituda Šveitsi sotsiaalkindlustussüsteemiga;

iv) Euroopa Liidu Kohtul on ainupädevus kõigis küsimustes, mis puudutavad suhteid F4E või Euroopa Komisjoni ja tema töötajate vahel seoses nõukogu määrusega (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68 ja teiste liidu õiguse sätetega, millega reguleeritakse töötingimusi.

6. Šveits annab F4E-le selle ametliku tegevuse raames kõik eelised, mis on sätestatud Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu III lisas.

Artikkel 4

Finantskontroll

1. F4E ja Euroopa Komisjoni ametnikel ning muudel F4E ja Euroopa Komisjoni volitatud isikutel on asjakohane juurdepääs, sealhulgas elektrooniliselt, tegevuskohtadele, töödele ja dokumentidele ning kogu teabele, mida on vaja hindamisteks ja audititeks ning liidu finantshuve kaitsvateks meetmeteks vastavalt käesoleva lepingu artiklitele 11 ja 12. See juurdepääsuõigus on sõnaselgelt sätestatud lepingutes või kokkulepetes, mis sõlmitakse käesolevas protokollis osutatud õigusaktide rakendamiseks.

2. Šveitsi pädevad asutused teatavad viivitamatult F4E-le ja Euroopa Komisjonile kõigist neile teatavaks saanud asjaoludest või kahtlustest, mis on seotud õigusnormide rikkumisega käesolevas protokollis osutatud õigusaktide kohaldamiseks sõlmitud lepingute ja kokkulepete sõlmimisel ja rakendamisel.

([3]) Nõukogu 25. märtsi 1969. aasta määrus (EURATOM, ESTÜ, EMÜ) nr 549/69, millega määratakse kindlaks Euroopa ühenduste ametnike ja muude teenistujate kategooriad, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa ühenduste privileegide ja immuniteetide protokolli artiklit 12, artikli 13 teist lõiku ja artiklit 14 (EÜT L 74, 27.3.1969, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1969/549/oj).

3. Ilma et see piiraks Šveitsi kriminaalõiguse kohaldamist, võib F4E või Euroopa Komisjon määrata finantsmääruse ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 ([4]) kohaselt haldusmeetmeid ja -karistusi.

4. Otsused, mille F4E või Euroopa Komisjon on teinud käesoleva protokolli kohaldamisalas ja millega kehtestatakse rahalisi kohustusi isikutele, kes ei ole riigid, kuuluvad Šveitsis täitmisele.

5. Käesoleva artikli lõike 4 kohase otsuse täitmise korraldus antakse välja käesoleva lepingu artikli 14 kohaselt. Šveitsi valitsuse määratud asutus teatab sellest F4E-le või Euroopa Komisjonile.

Artikkel 5

Finantstingimused

1. Käesoleva protokolli suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu artiklit 8.

2. Erandina käesoleva lepingu artikli 7 lõikest 7 on panustamispõhimõte, mida tuleb rakendada aastatel 2026 ja 2027 F4E-s osalemise tegevustoetuse arvutamisel, 95,4 % käesoleva lepingu artikli 7 lõikes 6 sätestatud panustamispõhimõttest.

Artikkel 6

ITERi lepingu, ITERi eesõiguste ja puutumatuse lepingu ning laiema lähenemisviisi lepingu kohaldatavus Šveitsi territooriumi suhtes

1. Lepinguosalised lepivad kokku järgmises:

a) ITERi lepingut kohaldatakse Šveitsi territooriumi suhtes ning käesoleva artikli kohaldamisel käsitatakse käesolevat protokolli kõnealuse lepingu artikli 21 tähenduses asjakohase lepinguna;

b) ITERi eesõiguste ja puutumatuse lepingut kohaldatakse Šveitsi territooriumi suhtes ning käesoleva artikli kohaldamisel käsitatakse käesolevat protokolli kõnealuse lepingu artikli 24 tähenduses asjaomase lepinguna ning

c) laiema lähenemisviisi lepingut kohaldatakse Šveitsi territooriumi suhtes, eelkõige kõnealuse lepingu artiklist 13 ja artikli 14 lõikest 5 tulenevate eesõiguste ja puutumatuse osas, ning käesoleva artikli kohaldamisel käsitatakse käesolevat protokolli kõnealuse lepingu artikli 26 tähenduses asjaomase lepinguna.

2. Šveitsi kodanikel, kellel on täielikud kodanikuõigused, on samadel tingimustel kui liikmesriikide kodanikel õigus:

a) olla Euratomi poolt nimetatud esindajateks ITERi Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika Organisatsiooni nõukogusse (ITERi lepingu artikli 6 lõige 1);

b) olla ITERi Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika Organisatsiooni nõukogu poolt nimetatud juhtkonda (ITERi lepingu artikli 6 lõike 7 punkt d);

c) olla Euratomi poolt lähetatud ITERi Rahvusvahelise Termotuumaenergeetika Organisatsiooni juurde (ITERi lepingu artikli 7 lõige 2);

d) olla otseselt ITERi Rahvusvahelises Termotuumaenergeetika Organisatsiooni poolt tööle võetud ja peadirektori poolt ametisse nimetatud (ITERi lepingu artikli 7 lõige 2 ja artikli 7 lõike 4 punkt b);

e) olla Euratomi poolt nimetatud esindajateks laiema lähenemisviisi meetmete juhtkomiteesse ja laiema lähenemisviisi meetmete projektikomiteedesse (laiema lähenemisviisi lepingu artiklid 3 ja 5);

f) olla juhtkomitee poolt nimetatud sekretariaadi töötajateks (laiema lähenemisviisi lepingu artikkel 4);

([4]) Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

g) olla Euratomi poolt lähetatud laiema lähenemisviisi meetmete juurde, st kas projektimeeskonna liikmena või projektijuhina (laiema lähenemisviisi lepingu artikkel 6).

3. ITERi programmi, ITERi lepingu, laiema lähenemisviisi lepingu või ITERi eesõiguste ja puutumatuse lepingu muutmisest teatab Euratom Šveitsile kirjalikult.

Artikkel 7

Vastastikkus

Liidus asutatud juriidilised isikud võivad Šveitsi õigusnormide kohaselt osaleda Šveitsi programmides, projektides, meetmetes, tegevuses või nende osades, mis on samaväärsed ITERi organisatsiooni, F4E või laiema lähenemisviisi omadega. Šveitsi samaväärsete programmide, projektide, meetmete, tegevuse või nende osade mittetäielik loetelu on esitatud käesoleva protokolli lisas.

Šveits rahastab liidus asutatud juriidilisi isikuid vastavalt Šveitsi õigusnormidele, millega reguleeritakse teadus- ja innovatsiooniprogrammide, -projektide, -meetmete, -tegevuse või nende osade rakendamist. Kui rahastamist ei toimu, võivad liidus asutatud juriidilised isikud osaleda oma vahenditega.

Artikkel 8

Lõppsätted

Käesolev protokoll kehtib seni, kuni kõik projektid, meetmed, tegevus või nende osad, mida rahastatakse käesoleva protokolli artiklis 1 osutatud liidu programmist, ja kõik liidu finantshuvide kaitseks vajalikud meetmed on lõpule viidud ning kõik käesoleva protokolli rakendamisest tulenevad rahalised kohustused lepinguosaliste vahel on täidetud.

LISA

Šveitsi samaväärsete programmide, projektide, meetmete, tegevuse või nende osade loetelu

Järgmises mittetäielikus loetelus esitatud Šveitsi programme, projekte, meetmeid, tegevusi või nende osi peetakse ITERiga samaväärseteks:

[…]

3. PROTOKOLL

OSALEMINE PROGRAMMIS „EL TERVISE HEAKS“

Artikkel 1

Assotsieerumise ulatus

1. Šveits osaleb assotsieerunud riigina Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrusega (EL) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014 ([1]) selle kõige hilisemas versioonis loodud liidu programmi (edaspidi „programm „EL tervise heaks““) konkreetsetes osades ja toetab neid rahaliselt.

2. Programmi „EL tervise heaks“ konkreetsed osad, milles Šveits osaleb ja mida ta rahaliselt toetab, on seotud kriisivalmidusega, nagu seda käsitletakse tervishoiulepingus.

Artikkel 2

Šveitsi osalemise kestus

1. Šveits osaleb programmis „EL tervise heaks“ alates tervisehoiulepingu jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuarist kuni programmi „EL tervise heaks“ ülejäänud kehtivusaja lõpuni või kuni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 lõpuni, olenevalt sellest, kumb ajavahemik on lühem.

2. Šveits või Šveitsi üksused võivad käesoleva lepingu artiklis 4 sätestatud tingimustel ja käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tähtaegade jooksul osaleda liidu väljavalimismenetlustes, millega täidetakse programmi „EL tervise heaks“ programmide ja tegevuse või nende osade eelarvelisi kulukohustusi. Šveitsil või Šveitsi üksustel ei ole õigust saada liidu rahastust liidu väljavalimismenetluste alusel, millega täidetakse eelarvelisi kulukohustusi aastate 2021–2027 mitmeaastase finantsraamistiku mis tahes aastal enne seda, kui lõike 1 kohaselt algab nende osalemine programmis „EL tervise heaks“, ilma et see piiraks assotsieerumata kolmandate riikide üksuste suhtes kehtivaid osalemiskõlblikkuse reegleid, mis on sätestatud alusaktis või muudes liidu vastava programmi või tegevuse rakendamise reeglites.

Artikkel 3

Programmis „EL tervise heaks“ osalemise eritingimused

1. Šveits osaleb programmis „EL tervise heaks“ vastavalt tingimustele, mis on sätestatud käesolevas lepingus ja käesoleva protokolli artiklis 1 osutatud õigusaktis ning muudes programmi „EL tervise heaks“ rakendamise reeglites selle kõige hilisemas versioonis.

2. Kui käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tingimustes ei ole sätestatud teisiti, võivad Šveitsis asutatud juriidilised isikud osaleda programmi „EL tervise heaks“ meetmetes tingimustel, mis on samaväärsed liidus asutatud juriidiliste isikute suhtes kehtivate tingimustega, sealhulgas liidu piiravate meetmete järgimise osas.

3. Taotluste, lepingute ja aruannetega seotud menetlustes ning programmi „EL tervise heaks“ muudes haldusaspektides kasutatakse inglise keelt.

Artikkel 4

Finantstingimused

Käesoleva protokolli suhtes ei kohaldata käesoleva lepingu artiklit 8.

([1]) ELT L 107, 26.3.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj.

Artikkel 5

Lõppsätted

Käesolev protokoll kehtib seni, kuni kõik projektid, meetmed, tegevus või nende osad, mida rahastatakse käesoleva protokolli artiklis 1 osutatud liidu programmist, ja kõik liidu finantshuvide kaitseks vajalikud meetmed on lõpule viidud ning kõik käesoleva protokolli rakendamisest tulenevad rahalised kohustused lepinguosaliste vahel on täidetud.